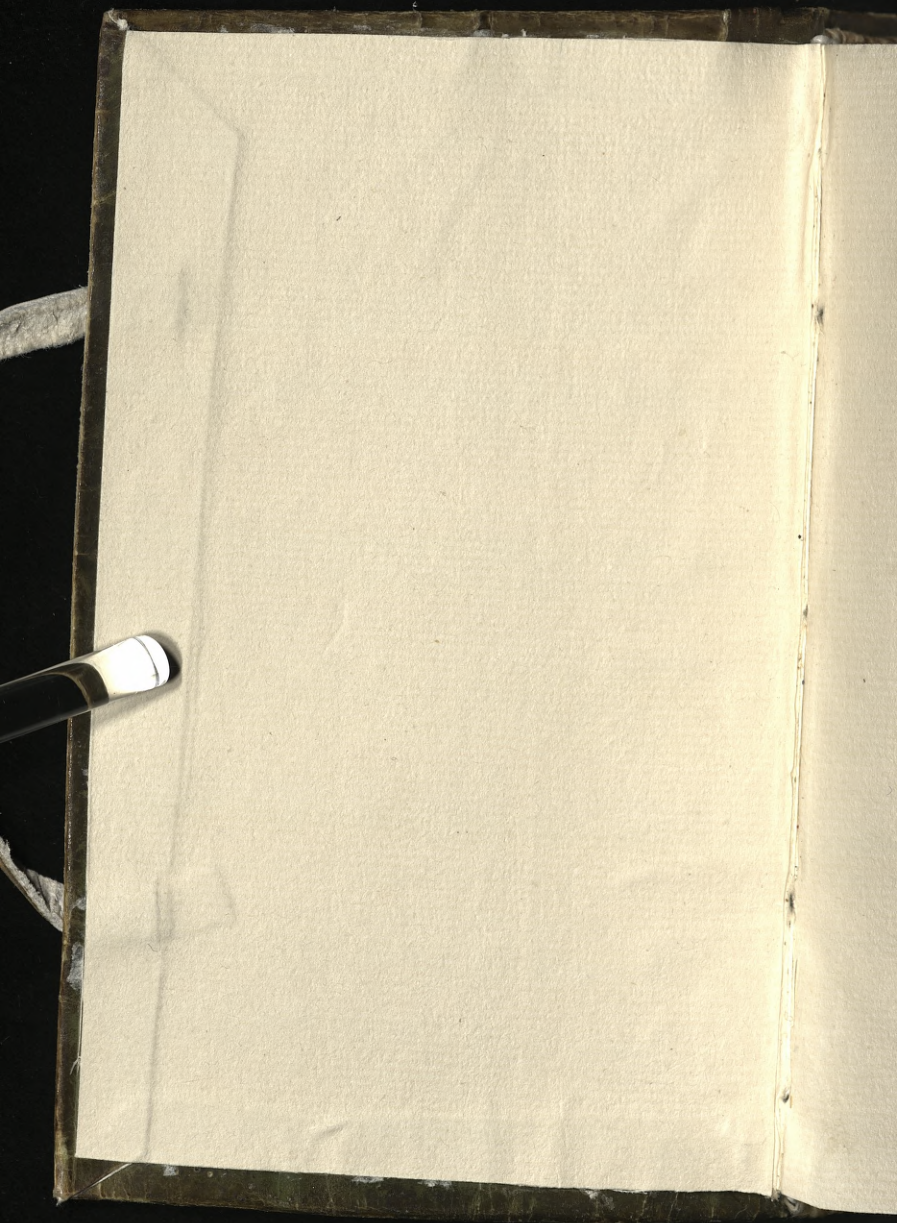
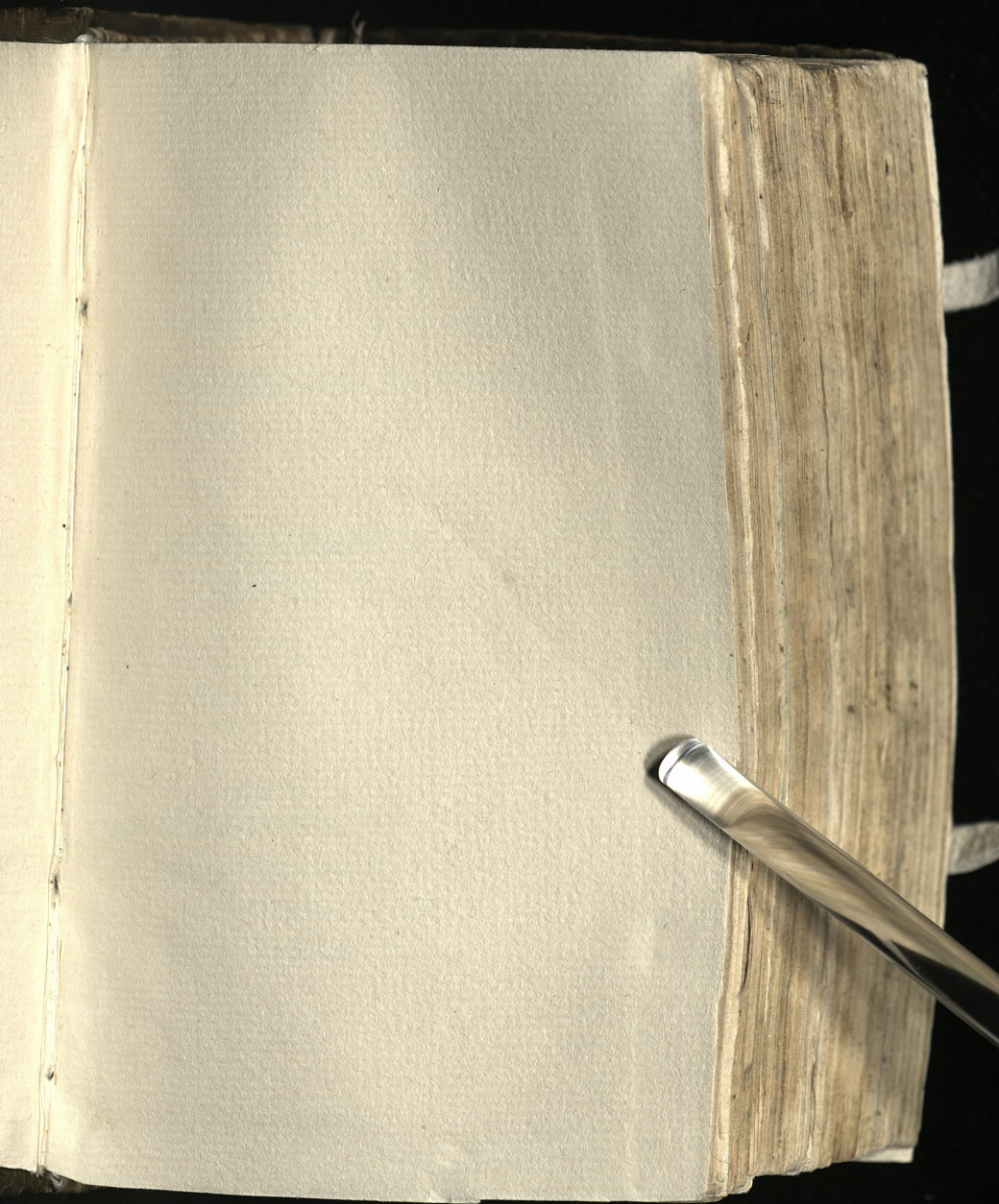

P E

M I

DOC

Vltr

med

non

eti

n

Apud
in ang

PETRI MEM-
MII HERENDALII
DOCTORIS MEDICI APVD
Vltraiectinos, De recto
medicinæ vfu liber vnus:
non solùm medicis, verùm
etiam cuiusuis discipli-
næ sectatoribus per-
utilis, nunc pri-
mum in lucē
editus.

DELPHIS,
Apud Harmannum Schinckelium,
in angulo vici scholaris, prope anti-
quum templum. Anno
1564.

non solum medicis, verum
medicis vlti liber vltis
Vniuersitatis De recto
DOCTORIS MEDICI ARAD
MIL HEREN D 21 II

AMPLISS. AC RE

VERENDISS. IN CHRISTO

sto patri & domino. D. Friderico

Schenck ex liberis Baronis

bus a Tautēbergh

Archiepiscopo Ultraiectino

Petrus Memmius Herendalius

Medicus, S. D.

Osteaquàm ad
medicinam do
num dei longè
clarissimum a-
nimū adiunxi, Præsul am-
pliss. nihil mihi videbatur
(ut ingenuè fatear) ab hu-
manis ingenijs inuentū sua-
uius, nobis posteris nihil

a 2 tra-

EPISTOLA

traditū antiquius, nihil de
nique acceptum generosi-
us, quā ea philosophiæ par-
ticula, quæ omniū rerū na-
turas sibi proponit inquire-
das. Natura siquidē in va-
rium suos conatus et vires
distendēs, mirabile artifici-
um suæ potētiae vestigium
singulis rebus insculpsit.
Harum rerum gemina &
mirum in modū conside-
ratorem delectans videtur
esse perscrutatio. Vna est,
qua res veluti substātias co-
loribus et formis iter se dif-
feren

DEDICATORIA.

ferētibus distinctas animad-
uertimus. Altera autē est,
quæ facultates, virtutes, &
vſū cuiusque rei indagat.
Hac ex gemina perſcruta-
tione, naturæ ſolertiā & in-
dustriā perdiscimus, hæte-
nus vix ab vſlo ſatis cogni-
tā. Hac contemplandi cupi-
ditate detenti, rebus flagrā-
ti animo perlustrādis plerū-
que ſui reddūtur immemo-
res, quoties ſeſe totos his de-
dunt. Hoc in numero quū
me fortè, interea dum vi-
res more ſtudioſorū recu-
perarem

EPISTOLA

perarē, offenderē, incidit
in mentē mihi nescio quid,
parūm nos sola rerum ad-
miratione sustentari, ac in-
ter contemplandum locu-
los exhauriri, propterea
quod contēplatores, ut vi-
dentur, sibi nulla aut pror-
sus exigua vitæ adminicu-
la acquirant ac parent. Ini-
quum tamen arbitrabar, si
hac Philosophiæ parte reli-
cta, ad aliud studiorum ge-
nus cōmigrarem, ut potē
quæ me sibi aliquot annos
habuerat coniūctissimum.

Itaque

DEDICATORIA.

Itaque ne & egomet mihi,
& ipsi pariter essem iniu-
rius, a cōtemplatione dein-
ceps paululūm declinans
(quanquam tamen & hic
contemplatione opus sit)
ad practicā (vt vocāt) me-
dicinæ partem accommo-
dare me placuit: vt naturæ
tandē œconomix cōserua-
tionique, in corporibus sci-
licet humanis, mutuas ope-
ras conferrem, vt quātū
animum meum satis super
quesaginaueram, tūm mo-
lestiam tēporis fefelleram,

a 4 hoc

EPISTOLA

hoc vicissim ipsa à me be-
neficium cōsequatur. Huc
quū aduenio, videor re-
cens natus in mundo pue-
rulus, ac in hoc collocatus
ordine, vbi exuium depo-
nendum est, & noua pellis
assumenda, si modò huius
tempestatis praxin assequi
velim. Tanta est hodie par-
tim in nonnullis, qui medi-
cinam administrāt, partim
in his, quibus ab illis medi-
cina paratur, barbaries &
artis huius abusus, vt planè
hāc quam insequūtur viā,
affir

5 DEDICATORIA.

affirmare ausim neque olī
fuisse, neque iā esse à veris
medicis cognitam. Qualis
autem illa sit, huius opuscu-
li lectio vltroò citroòque ex-
primit. Quū itaque adeò
obscurum iter medicis su-
peresse ad actiones aduerte-
rem, ita vt vel perfectame-
dicina me iuuare hoc rerū
statu non posset, vel me si
facere medicinam velim,
in repetendis practices ele-
mentis repuerascere oport-
eret: certē in hisce delibe-
rationibus pars honestior
me

EPISTOLA

me conuicit, eoque coëgit,
vt virum me potiùs in re-
cto medicinæ usu præstê,
quàm quòd cum cæcutiē-
tibus in deprauato usu
planè cæcutiam, & ad pue-
ritiam redeam dediscêdo.
Hinc est. R. P. cur hasce
lucubrationes collegerim.
Non ignoro tamen adfu-
turos complures, qui sese
nostris hisce trãditiunculis
attemperare omnibus mo-
dis recusabunt. Qui, vt vi-
dentur, pertinacia se potiùs
indurant, quàm errores e-
men

DEDICATORIA.

mēdādo peccata sua agno-
 scant. Nihil mea interesse
 puto (quāquā sanio-
 rem eis mentem optem) quo se
 pacto gerant impostores,
 modò technas per me olfa-
 ciat plebecula, ne sese simi-
 li modo, quo hactenus, deī
 ceps falli sinat. Si itaque dū
 rectū medicinæ vsum pro-
 sequar, errores obiter pate-
 faciam, quos vt euitemus,
 scire est operæpretiū, per-
 suadeo mihi (etsi fortasse
 falsò) meos labores, quos
 his rebus conscribēdis stu-
 dio

EPISTOLA

diosẽ impendi, ne utiquam
esse otiosos. Atque si ma
gnifica gloria & laude di
gnos eos reputet vetustas,
quorum opera, studio, &
diligentia tyrānus ẽ repub,
sublatus est, profectò meo
quidem iudicio, eius labor
qui tales errores detegit,
quibus interdū plures oc
cidunt, quàm vel maxima
tyrannide, si non ingētem,
saltem exiguam laudẽ pro
merebitur. Hoc itaque o
pusculū quale quale sit A.
P. de recto medicinæ usu
tua

DEDICATORIA.

Tuę Celsitudini nūcupan-
dum esse censui. Hoc vt fa-
cerem, id potissimū me
mouit, quod omnes quidē
merito mouere debet,
quod scilicet quū Amp.
Tua nostrę huic reipubl.
veluti caput constituta sit,
me sciā, qui eiusdē societa-
tis membrū existo etsi abie-
ctissimū, multis nominibus
Tuę Amplitudini esse ob-
strictū. Quod tamen nō
alia declararet ratio, nostri
tamē corporis (nā oppidō q̃
lubēs in rerū natura versor)
aper

EPISTOLA

apertè satis docet fabrica,
in qua ut caput summita-
tē occupat, ita nobilissimæ
ad ipsū functiones spectāt.
Quocircā reliquæ in cor-
pore humano partes, quā-
tum debeant capiti, mani-
festius esse existimo, quā-
ut nostra expositione ege-
at. Proinde ne tua celsitu-
do. P. A. ignoret diutiùs,
quā mea de tua dignitate
bene merendi, semper sit
prona volūtas, placuit hoc
qualicumque munusculo
meum erga tuam amplitu-
dinem

DEDICATORIA.

dinem animū ostendere: ne
que literarium hoc benefi-
cium tua quidem dignita-
te eruditioneque indignū,
sed animum beneuolum
arbitrabere. Interim non
sum nescius, si quid ad glo-
riam valeat dedicatio, tuæ
amplitudini hoc auxilio ni-
hil opus esse, utpote quæ
per se doctissimorum libro-
rum editione satis illustris
euadit. Non enim hoc vn-
quàm animo hac in dedi-
catione fui, ut tua per me di-
gnitas fiat celebrior, sed ut
foe

EPISTOLA

foetui meo bonū geniū pro
cūrē, qui ei in conflictibus,
si fortē aliqui futuri sint, as
sistat: ac ut meæ erga Tuā
Celsitudinem beneuolētię
signum apud te sit perpe
tuum. Nam quū post
VVilibrordum & Boni
facium piæ memoriæ, no
stræ huius ecclesiæ Ar
chiepiscopos sanctissimos
amplissimosque, tertius R.
P. in eandem dignitatem
successeris, quod quidem
meum animum erga Tu
am Celsitudinem meritò
in

DEDICATORIA.

inflammare debet, præcla-
rè mecum actum existima-
bo, si tuæ dignitatis nomi-
ne meas hæc lucubratio-
nes in lucem exire permit-
tas. Itaque etiã atque etiam
oro S. Maximũque deũ,
vt hunc Archiepiscopatũ
amplissimum, atque vna
tuam celsitudinem clemẽ-
tia sua semper incolumes
cõseruet: faueatque idem,
vt catholica & orthodoxa
ecclesia aduersus omnes di-
aboli insultus, per bonos re-
ctores & fideles ministros
b omni

EPISTOLA

omni tempore muniatur.
Vale P. A. atque ea bene-
uolentia nostram hanc ope-
ram Tua Amplitudo susci-
piat, qua ipsam T. C. desti-
nauius. Iterū vale. Tra-
iecti Batauorū, quarto idus
Martij, anno post Christū
natum, 1563.

C
ratio
ut re
ingen
sitam
erudi
modic
medic
error
tur.
tionib
anim
tissim
dio op
Quip
ris err
rigene

AD LECTOREM.

Candide Lector, libellum de re
Medicinae usu, haud alia
ratione in lucem emitto, quam
ut reipublicae imprimis pro tenello
ingenio aliquas utilitates colligam,
sitamen aliquas. Deinde ut quorum
eruditio huiusmodi rebus est com-
modior pertractandis, ab altioribus
medicinae particulis, ad vulgarium
errorum castigationem transferan-
tur. Nam etsi doctorum admoni-
tionibus indigna est oratio, tamen
animum claritatis medicinae aman-
tissimū considerantes, suam huic stu-
dio operam non denegaturos confido.
Quippe viri prudentis est, plus labo-
ris erroribus medicinae impedere cor-
rigendis, quam rerum novarum
b 2 inueni

Qua lege
liber in lu-
ce prodeat

Plaris du-
cenda er-
rorum ca-
stigatio,
quā rerum
novarū in-
uētio, auc-
inuentarū
illustratio.

EPISTOLA

inventioni, aut vetustarum esse illustrationi studiosum. Etenim animi videtur gloriosi, ac neutiquā utilitatis reipub. cupidi, quū illa, quæ hominum negligentia imperitiæque nō suspicit, quæque ob errores infructuosa manēt, relictis erroribus, studiosè congeruntur. In medicamentorū exhibitionibus vulgarium medicorum sibilus auditur, si quis corpori impræparato purgans aliquod obtulerit: at in rebus maioribus, perutili præparatione omissa, nemo est qui susurrat. Eodem modo in delicta emendandi studio omnes ferè subterfiscunt, maleuolentiā veriti plurimorum: vbi verò cū famæ dignitatisque lucro, in rebus altioribus bonā frugem facere licet, etiam si ob deprauatum medicinæ vsum commodet perpaucis, eò omnem curam, omnes

vis

AD LECTOREM.

vires, omnes cogitationes, totum de-
 nique hominem dirigunt. Igitur in-
 rem quorundam hic meus labor pro-
 futurus tedium non adfert, quan-
 quam nullam elegantia, ornatuque
 iure dignitatem meritis. Attamen si
 huius conspectu comones factus quis-
 piam, à magnarum rerum cogitatio-
 nibus, ad hanc mecum humilitatem
 regrediatur, qui rem extimis dunta-
 xat labris à me degustatam, totam
 deglutiatur, equidè id sum magni præ-
 mijs loco habiturus. De recto itaque
 Medicinæ usu verba facturus, prin-
 cipio de medicorum vita, nihil odij
 instinctu, nihilque alterius famæ co-
 minuendæ causa, scriptum protestor.
 Non enim oculos in aliena vitia fle-
 cto, utpote qui ijs sum refertissimus,
 verum quia series orationis & libel-
 li titulus ita postulaverit. Nam cæ-
 litus

Animi au-
 storis syn-
 ceritas.

EPISTOLA

litus deducta ad nos medicina, non
vult illotis manibus coli, potissimum
quum in illius finem intuemur, cuius
claritati obstacula obiecta, omnia a-
dimenda sunt, tantum abest, ut ali-
quod adijci liceat. Similiter de Aca-
demiarum officiis sermo, modesto a-
nimo ferendus. Non ita desipio, ut de-
corum arbitrer, si veluti sus Miner-
uam instruam, tamen in pralectorum
delectu, nonnulli nimium sese contra
communes utilitates gerunt, qui plus
loci & veterum legum ratione mouen-
tur, quam aut ingenij, aut eruditio-
nis pondere. Hos si quis comiter ra-
tioneque obiurgauerit, normamque
illis ob oculos posuerit uberio-
rem, haud leuium insulsumque homi-
num notam merebitur. Quum dele-
ctus neque amicitiam, neque veteres
leges, neque affinitatem, verum
bo-

Quid in
delectu sit
e bseruan-
dum.

AD LECTOREM.

bonos mores, ingenium, eruditionē,
 & ad docendum promptitudinem
 semper animaduertit. Quocirca nul-
 lus erit parcendum sumtibus, in viri
 boni prudentisque opera conducen-
 da, unde unde oriundus sit, & ubi
 ubi eruditionem collegerit. Ita rei-
 pub. utilitas iubet. Quod verò de of-
 ficio superest, ita temperandum exi-
 stimo, ut si quod peccatum est meum,
 simili reuerentia condonetur, qua
 humilitate commissum videri pos-
 sit. Nam fortè quispiam consili-
 um de rerum efferendarum modo,
 in malam partem acceperit, quod
 nunquàm fecerit, si animum co-
 gnoscat meum. Sunt enim ex le-
 ctoribus quidam tanta barbarie,
 tantaque est sermonis rusticitas, ut
 nedum animos auertant auditorum,
 sed nec suā vnquā mentē exprimāt.

EPISTOLA

tanto spacio ab auctorum interpretationibus discurrūt. Quidam ē diuerso nimium facundi, res paucis significantibusque verbis enucleādas, in multas horas distrahunt, quorum animus gloriosulus plus dicendi elegantia, quam discipulorum comodo afficitur. At ego omni animi voluptate deposita, facili genere dicendi omnes vires auditoribus deberi cēseo. De vrinis autē ex vsu publico tollēdis, disputationis non pœnitet, quod vrinæ vulgari scrutinio præter modum ars medica à recto vsu digredia-
tur. Non enim aut reducendæ, aut seruandæ sanitatis notitia ex vrina prouenit, quanquā fortē alteratio-
nem caloris indicet. At vera metho-
dus alterationis cognitione haudquaquā contenta est: quin causas, partem læsam, læsionis modum, mor-
bi dis-

Vera metho-
dus
quæ re-
quirat.

bi diff
id gen
causa
esse in
bi inte
tes, qu
ni, quā
ita sec
feras
quino
perind
que tan
alioru
res. In
atque
lū. Qu
strion
gmatic
aliena
cere d
præsta

AD LECTOREM.

bi differentiam, vires ægrotātis, &
 id genus alia sibi dari optat. Qua de
 causa admirari satis nequeo, tales
 esse in repub. medicos, principem si-
 bi inter dogmaticos locum adscribē-
 tes, qui plus meretricula, aut ganeo-
 ni, quā rationi obsecūdant. Etenim
 ita secum in animo cogitāt: Si vrini-
 feras remittamus, ad Empiricos eū-
 t, qui nobis præripiunt bolum. Quare
 perinde est, à quibus imponatur, at-
 que tanti in nostro argentum, atque
 aliorum marsupijs valet. O imposto-
 res. Innocentes argento emungitis,
 atque in vitæ trahitis egros pericu-
 lū. Quid inter hos & leuissimos hi-
 striones interest? Quum autem do-
 gmaticorum nomen gerunt, à quibus
 aliena est fallacia, ratione eos dispi-
 cere decet, vt quæcunque rationis
 præstantiam obscurēt, eiusdem vir-
 b s tute

EPISTOLA

tute illucescant. Huic si auscultare
velint, non solum urinam, quin etiam
complures errores condemnarint.
Sed ne quis cogitatione fallatur, ve-
rum urinae intuitum tanti duco, quan-
topere delicta vitupero. Adsit egros
tantibus medicus, morbi causam, ef-
sentiamque inquirat, partem inter-
noscat dolentem, ijs quidem consilijs,
quae nobis à maioribus sunt ratione
inuenta, & descripta. Ita saepe uri-
na medico praesentibus remedijs parā
dis auxiliari poterit. Est enim ubi
locum afflictum explorat, est ubi
morbi dispositionem tradit, est ubi
morbos decernit, & decretoria appel-
latur, est denique ubi aliud atque aliud
praestat, pro signo superuenienti re-
putata. At citra essentiae cognitio-
nem prodest nunquam. Quare quo-
rum locus commorationis longius est
a me:

Modus
inuesti-
gandi mor-
bos.

AD LECTOREM.

à medicis separatus, ijs consultum
 fit, cum urina pariter vitam ante
 actam laborantis, signa morbum
 precedentia, morbi principium &
 cursum, loci & ante accessionem
 & in ipsa inuafione passionem pri-
 mariam, etatem, sexum, ad medicos
 deferre, vt morbi tandem certam
 essentiã asequantur. Quorũ verò vi-
 citas patitur, semper egri corã iu-
 dicentur. Quæ autem hanc libelli se-
 quuntur partẽ, cum ad bonos mores,
 tũ ad medicinæ defensionẽ spectant,
 idcirco honestis doctisq; viris
 non posse displicere arbitror. His
 pharmacopœe officium in ani-
 mum induxeram apponendum, ni-
 si clarissimus doct̃or, meus præ-
 ceptor Iacobus Syluius obstitis-
 set. Qui vt clarè vtiliterq; id
 exposuit, vtinã ita à pharmacopœis
 ob-

Qua via
 absenti
 bus sub
 uenire li-
 ceat.

EPISTOLA

Huius li
bri con
scribendi
occafio.

obseruetur, tantum quorundam stri
ctiorem conscientiam desidero. De
usu autem scribendi occasionem præ
stitit in primis Hippocrates noster,
libello de ornatu medicorum. Dein
de Galenus de pecunia contemptu
differens, propositione facta, quid op
timus medicus, idem sit & philoso
phus. Hos quum in præscribenda vi
tæ norma, & in medicinæ erroribus
corripicndis, auctores habeam, ipsos
qui plurimi faciunt, meam iure ope
ram non oderint. Nam tametsi ab il
lis hæc non tam argutè, circumspicte
que seorsum sunt dispecta, tamen ex
illis ipsis rebus, quas memoriæ man
darunt sempiternæ, eorum ad has
dissertationes animi procliuitas satis li
quet, fuissetque longè perspectior, si
dei aque, atque naturæ fuisset leges
persecuti. At eorum tempora nō tulè

re

AD LECTOREM.

re, prorsus dei inscia volūtatis. Nos
autem naturæ præcepta, cum diuinis
mandatis simul ponderamus, adeò vt
quod honeste formatam naturam de
cet, id si fuerit in vita Christiana o
missum, vitam contamineat benignā.
Itaque corporum eorum opinione di
uitijs, animarum opes aspersimus, vt
vtrinq̃e fœliciter medici diteſcant.
Proinde beneuole lector, si quē fru
ctum, tuo iudicio, meus labor fece
rit, eum tua humanitate foue & tra
cta; ac si quos susurrones perceperis,
eos mone, vt quemadmodum ego ab
Hippocrate & Galeno, ita viciſſim
à me illi rectiùs ſcribendi capiant ar
gumentum. Ita tandem aliquid elab
oratus, perfectiusque ſpero excu
dendum. Nihil enim obſectationes
proſiciunt, earumque summū bonū Obſecta
eſt, obſectatorū famæ dilaceratio. torū lu
crūquod,
Si:

EPISTOLA

*Siquidem viri boni & scientia clariab
huiusmodi vitijs abstinēt, ac
si quid reipub. aduersum deprehē-
derint, id disciplina tollere conātur
saniori. Si hac mea opera cum ani-
mi voluptate fretus fueris, spero pro
pediem alios atque alios libellos in
lucem exituros, qui facili tibi
maiorē voluptatē at
tulerint. Itaque cum
animi sincerita-
te iudica.
Vale.*

M
no fa
De Ac
An Vr
die m
Recta
derat
Medic
adult
prehe
tu.
Magist
qui sp
noxij
Medico
nimi
Errori
medi
bet.
Confu
ac pro

Hypotbeses.

- M**edicina donum est, diuinitus ad
nos profectum. Pagina. 7.
Quid in medicinæ cultoribus do-
no sanctissimo dignum exigatur. 17.
De Academiarum officijs institutisque. 54.
An Vrinæ inspectio sit admittenda, quæ ho-
die medicis familiaris est. 76.
Recta medendi ratio, ægri præsentiam defi-
derat. 89.
Medicus ut suo satisfaciat officio, tenetur
adulteros medicinæ cultores ratione re-
prehendere, accusare, vincere coram sena-
tu. 113.
Magistratus debet in eos animaduvertere,
qui specie recti, & titulo boniviri, reipub.
noxij sunt. 123.
Medicorum vnus reipub. concordia & vna
nisi consensu opus est. 137.
Erroribus in medicinæ vsu versantibus
medicus non indulgere, sed corrigere de-
bet. 146.
Consulto faciunt, qui sibi medicum peritū
ac probum conciliant domesticum. 155.

PE

H

d

[No

Iercin

turus e

glorie

dux a

quante

ad gra

striga

ferit.

magis

fit faci

mentu

& per

entian

PETRI MEMMI
HERENDALII ME
dicinæ doctoris, de
recto medicinæ
vsu liber.

PROOEMIUM

[*N*omnibus rebus, ad quarum ex-
ercitationem animū quis applica-
turus est, S. MAXIMIQUE DEI
glorie præmittēda est indagatio, ne
dum animus applicatus est, ignarus
quantoperè diuina in nos liberalitas
ad gratuitam gratiarum actionē con-
stingat, ipsi meritam laudem præclu-
serit. Quod an in quauis alia sciētia
magis quàm in hac nostra Medicina
sit faciendum, hoc illi, quibus funda-
mentum MEDICINÆ cognitū est
& perspectum, iudicent. Cæterum sci-
entiam diuinam, quæ dei & rerū di-

Quid an
te rei ali
cuius ex
ercita-
tionem
factu o-
pus sit.

Quid sci-
entia di-
uina?

uinaro

Medici
na theo
logiae di
gnitate
proxi
ma.

Incogni
ta Dei
dona ne
mo reue
retur.

uinarū perfecta est cognitio, ab hac
nostra scientia volo separari, in qua
scilicet prater deum & quae ad illū
attinent, aliud tractetur nihil. Quū
verò secundum hāc plus obtineat di
uinitatis **MEDICINA**, quā vlla
ex ijs, quae humanis coluntur ingeni
is, hoc magis cum alijs, tum maxime
vbi quis medicinae vsum in manus ce
perit, quantum Medicina Sanctissi
mo Maximōq; deo acceptū ferat, vi
detur reliquis rebus postpositis, sedu
lō differendum. Nam incognita dei
dona, atq; ab oculis humanis recondi
ta, neq; homines ipsa reuereri, neq; cū
gratiarum actione vsurpare solent.
Ad quod negligētissimi cōspicimur,
etsi in rebus et muneribus diuinitus
palām ad nostrum vsum proficiscen
tibus. Atq; hoc vitiij genus non minus
frequens est, in quibusdam Medicis
ne mi

ne ministris, quàm in alijs hominibus quibuscumq. Existunt etenim medicorum nonnulli, quorum vita, verborum mendaci leuitate, moribusq. incoppositis, haud secus medicina conspurcatur, ac si huius ipsi fuerint largitores, non deus. Laici autem in hac usurpanda sunt, plusquàm equum est, leues. Non enim pro dono medicinam ducunt, alioqui ab ipso deo acceptam: sed hominum commentum & fabulas quasdam existimantes, necessitate coacti, languida spe salutis, eam sibi dari optant: quemadmodum nauis fracta, apprehensa scapha, quis eo natat expes. Proinde etsi res est per se satis obuia nostris sensibus, et a multis præclarisq. viris sæpè et grauiter celebrata, videtur tamè apud nonnullos hac nostra ætas omnium bonarum exhortationum veluti imemor, quæ

dam redintegrationem postulare: tū
quodd alios esse cōstet, qui in hoc ipso
saeculo omnia propemodum recudūt
retrahūtq; ad formam oppidō lauda
tam, vsq; adeò, vt si vnquā aurea fu
erint saecula, propediē nobis ea adsu
tura cōfidam. Atqui cū nihil sit in
rerum natura, quod efficacius enor
mes hominum mores effrēnatāsq; vo
luptates coërcet, quā recta consciē
tia, quae timore dei gubernatur, non
abs re de **VSV MEDICINAE** initi
um dicēdi, ab ipso deo capiēdum sum
arbitratus. Nam quod in hominum
conspectu, quibus quod volunt, per
suadent, facere complures non veren
tur, certē vbi **MEDICINAM** mu
nus diuinum esse meminerit, omnesq;
huius abusus plectendos esse grauissi
mē, si sana illis mens est, domini in tē
pore indignationem effugient. Nam
homin:

Quidma
ximè e
normes
homi
num mo
res coër
ceat.

DE REC. MED. VSV LIB. 5

hominibus quam struunt fallaciam, Deo nul
struere eam deo nō poterunt: adeo ut la falla
nō solum hominum opera, sed cogita- cia strui
tiones etiā perlustret. Putāsne leues potest.
fore in illos animaduersiones, quorū
animi tanta peruersitas est, vt solius
lucrigratia, pro remedijs salutiferis,
mortem ægrotātibus propinent, quā
quā se ignorantia prætextu defen-
dant? An ignota in exercitāq; disci-
plina cultorem suum tādē a suppli-
cys commeritis liberatura sit, quū
medicinam incolumitatis gratia lar-
gitus sit altissimus, ne corpus sanum
desit, in quo mens sana habitat: ne o-
mnino quisq; in hac uita sit, in quo di-
uina clementia misericordiaeq; testi-
monium non extet? Sed mihi respon-
dent, pro viribus sese ægrotantiū sa-
nitatē tueri, neq; supra vires posse vo-
lare quenquam. At ego eorum respon-
a 3 sanon

Medici
næ finis.

PET. MEM. HEREND.

Ingenij
vires nō
sunt cū
morbo
rum ma
gnitudi
ne coe
quādæ.

Malta
medici
na postu
lat.

sa non emo. Non enim ingenij vires
cū morborum magnitudine coequan
dæ sunt, ita vt liberasse consciētiam
te credas, si ex ingenio nihil amplius
accedat ad auxilium ægri: quin acer
rimum te tui ipsius iudicem esse opor
tuit, primum an vlla in te medēdi sit
opportunitas, quam si sat idonea in
ueneris, vtrum illā ex acueris doctos
audiēdo pædagogos, doctorumque le
gendis libris: quorum omnium, singu
lorum morborum, hominum natura
rum, rerum deniq; omnium, quarum
vllus est in medicina vsus, perfecta
exactaq; cognitio, finis est. Quod tam
et si paucis verbis comprehendatur,
ānos tamen operosāq; diligentiam,
& ingenium appositum desiderat.
Non est igitur temerè appetenda me
dicina, sed est intuendus finis, & ob
oculos habēdus auctor, testes pergra
ues: quā

ues: quāta sit religione medicinæ cul-
tus instituendus. Sed quūm alibi de
medicorū regulā vberior futurus est
sermo, in præsentiarūm de illis dicen-
di progressum reprimā, conaborq; p-
ingeny viribus, vt medicinā donum
esse diuinitus profectum omnes intel-
ligant.

Medicina donum est diui-
nitus ad nos profectum.

Donatam mihi medicinam ostē-
suro, principio ipsius fundamē-
ta prosequenda occurrunt, quæ sunt
sanitatis restauratrix materia, &
cultura artis ratione peruestigabilis
Hæc si ipsi sibi homines supeditēt,
mea iure vt euertetur sententia: ita e-
diuerso, rata firmaque esse debet.
Porro ratio nobis diuinitus insita, a

Quæ me-
dicinæ
funda-
menta,
& quot.

Quid ra-
tio.

Ethnici
naturæ
stimulo
studebāt
Reipub.

tum, quo in eo vitæ statu, reipublicæ
commodos nos esse licet, ad quem di-
uino nutu accommodamur. Ita ethni-
ci stimulo naturæ ad animorum ex-
ercitationes prouocati (nam naturæ
& fortune illi, quæ nos soli deo tri-
buimus, adscribebant, eos qui natu-
ræ non satisfecerāt, ludibrio: qui ve-
rò excelluerant, honore immortalis
excipientes) maximam in rempubl.
utilitatem congerere operam dedere
sedulo. Exempla multa sunt & va-
ria. Proinde etsi medicina a nostris
maioribus ratione inuenta, hac no-
stra etiam tempestate, eiusdem ite-
uentu regatur, quam ob causam hu-
ius primordia ad solos inuētores trās-
ferre fortè nonnullis placuerit, nihil
tamen nostræ sententiæ deciditur.

Vnde a
nimorū
ad artis

Quia & ipsam rationem accepimus.
Accedit ad culturam artis animorū
procli-

DE REC. MED. VSV LIB. 9

procliuitas, quæ non ex humana pos-
tētia rationēue, sed aliūde nascitur. cultura
procliui-
tas.
Siquidem cū omnes homines sint ra-
tione præditi, omnium sanè æqua fo-
ret ad indagandum inueniendūq,
deniq, ad omnes res indifferēs procli-
uitatis portio. Qua de causa omnes
nos non solū medicos, sed etiam cus-
ius rei exercitatores esse a paruo
oporteret. Sed huic consecutioni, ex-
ercitationum animi varietas, quæ in
ter rationis participes versatur, ad-
uersa contrariāque exempla euiden-
ter suggerit. Constat perpaucos exis-
tere in tanta hominum multitudine
medicos, atque inter illos paucos, mul-
tos esse spurios. In alijs disciplinis vi-
cissim congregantur, quorum opera
earum cōmoditatē vtilitatēque per-
cipit cōmunitas. De mechanicis ope-
rarijsq, exercitijs, nihil hīc attinet
a 5. dicere

Humana-
rum
rerum
indigen-
tia vnus
folius ro-
bori mi-
nimè cō-
parāda.

10 PET. ME M. HEREND.
dicere, quorum discrimen magnum
est & variū. Varietate hac agrè res-
publi. vacare posset, quòd maior est
humanarum rerum indigentia, q̃ si-
bi quisq; eas proprio studio facile cō-
parauerit. Quare cū omnia quæ ad
prosperitatem reipublicæ conducūt,
tantū ratione præditi in vsum pro-
mouent cōmunem: rationis dūt axat
intercessione, vt primi & ad hanc rē
præcipui instrumēti isthæc concilia-
ri fateor. At animi studiorum tanta
in republica diuersitas, ad ipsius tu-
telam necessaria, ad hanc exercitati-
onum varietatem aliunde hominum
ingenijs insitæ appetentiæ testis est.
Hoc etenī si in rationis clauderetur
præstantia, ad varia esset animi pcli-
uitas, nihilque foret sensibus abscon-
ditum singulorum. At quia omnibus
partibus ceteras in corporibus dotes
facili-

facilimè vicit ratio, cuius auctorem
 deum profitemur, videtur conclusio
 futura irreprehensibilis, qua deus ex-
 cellētioris muneris largitor auctor,
 quæ probabitur, vnde deo exercitati
 onum necessariarum appetētiā ad-
 scribendam iure existimamus. Igitur
 ad verā artis culturā venit nemo, ni-
 si cui a deo ingesta est appetētia. Ra-
 tio autem adminiculū quoddam, quo
 appetentia ad vsum cōmodumque rei
 publicæ excuditur, etiā a deo distri-
 butum hominibus. Verūm nō solūm
 probabilis hanc nostram sententiam
 tuetur ratio, verūm etiam sanctū sa-
 crumque dei verbū nobis veluti for-
 tissimus murus est, et propugnaculū
 firmissimum. Huius testimonio non
 vna eadēque spiritus sancti dona esse
 cernimus, sed multiplicia & varia.
 In horum catalogo dona recensentur
 sanitas

Quo p-
 sto quis
 ad verā
 artis cul-
 turā ve-
 nire pos-
 sit.

sanitatum, quæ maximè ad appeten-
tiam culturæ et vim illam referri des-
bēt, quæ rationem ad salubrium, in-
salubrium, neutrarumque rerum in-
uestigationem dirigit, ijsque inues-
niendis dat auxilium. Hac eadē vir-
tute homines ad alias atque alias pro-
bas quidem & vtilis exercitationes
quasi manu ducuntur. Quum igitur
donū os sacrū appellauerit, nō ex ho-
mine medicina est, sed diuinitūs no-
bis tributa & cōcessa. Verū hæc de
cultura vna medicinæ fūdamēti par-
te dicta sufficiant. Qui autem dicunt
deum creasse medicinam, ad alteram
medicinæ fundamenti partē spectare
arbitror, materiam scilicet sanitatis
restauratricē, quod vox illa creasse
significat. Quod autē huius materie
deus auctor est, præter iam dictā
auctoritatem, hoc modo etiā proba-
bile est

bile est. Deus misericordiarū domi-
 nus, in mūdi exordio affectu in ōnes
 homines ineffabili, primū creās cœ-
 lum & terram, ipsa tanta rerum &
 quidem laudabilium omnium expo-
 nit varietate, vt omniū hominū lin-
 guas longè superet. Quis enim vnq̃ a
 muliere i lucem est editus, cuius aut
 facundia aut ingenio satis illustrari
 potuere? His autem ornamentis pro-
 ductis, omnium postremò e limo ter-
 re formauit hominem, omnium rerū
 veluti dominum, & ad mundi finē,
 possessorem perpetuum. Sed vt nō so-
 lum huius splendoris diuitiarumque
 maiores essent participes, sed ad nos
 etiam, et ad posteros vicissim diuinæ
 bonitatis & potētiae peruehatur me-
 moria, placuit clementissimo, virtus
 te verbi sui, omnia quæ in nostrū ve-
 sum cōdiderat, donare veluti quadā
immort

Quibus
vitā no-
stram su-
stenta-
mus.

immortalitate: Crescite (inquit) & multiplicamini, producantque singula sementem iuxta genus suum. Hāc virtutem annua rerum repullulatio commemorat, nosque earundem rerum prouentu optatam valetudinem defendimus, iniucundam verò ingratamque ad pristinum statum reducimus. Nulla denique corpori adhibetur cura, quæ nō ab iisdem rebus promittitur. Quod si ad extremū quis voluerit persequi, equidem ignoro, et si vires responderit, si tempus aliquod pateretur. Siquidē cum utilitatibus harum rerum, non parua coniuncta est voluptas corpori. Huius naturā pascit alitque varietas, ut cōmoditates omittam singulares. His rebus Christus, quanquam verbo id facere potuisset, in tollendis ægritudinibus interdū vsus est, ut oleo et vino, quasi ex

si ex proposito, quæ ab initio cōdiderat, quanto per e ad sanitatem essent
 conuenientia remedia, nedum alimēta, testari voluerit. Sed solius corporis
 ris gratia, non videtur omnium rerū generatio
 orta generatio, quāuis re, oculis, ratione
 que nostris corporibus in illis animo
 plurima cōmoda consideramus, quin aequè ac
 etiam animæ tum rerum substantia, que cor
 tum earum ortus & interitus cēsens pori con
 dus est fructuosus: vt nihil repereris
 in corporis humani fabrica, ad quod
 non aliquod iuuamentū ex varia illa
 et iexplicabili rerum supellectile affu
 fluxerit. Nam vt corporis vitam ne
 cessariam, suauem, cōmodamque sus
 stinet, sic animæ rationi que quoddā
 speculum sunt, & imago vitæ beatis
 oris. Etenim quum omnium rerum
 certis tēporibus constantem cursum
 reditūque floridissimum cōtemplamur, nō

Omnium
 rerum
 generatio
 animo
 aequè ac
 que cor
 pori con
 ducit.

mur, non solum altissimi potentiam
 diuitiasque cogimur admirari, sed in
 animo etiam nobiscum reuoluere, quanto
 dedecore nos ratione praediti (qua
 illis excelsiores superioresque iudica
 mur) multo minus quam irrationa-
 lia diuinæ maiestati obtemperamus.
 Præterea quod rationis ope ferè in-
 scrutabilia Dei in nos munera intel-
 ligimus quidem, sed ne tantillum pro
 gratuitis donis referimus, quanquam
 tamen à voluntate diuina passim in
 sacris literis ad laudis relationem ex-
 hortamur. & meritò quidem. Cum
 enim pro beneficijs & bonis, quibus
 in hac vita fruimur, gratiarum actio-
 nes iubetur referri, cognoscimus uti-
 que, nihil eorum nobis esse proprium,
 nosque ab alterius benignitate pen-
 dere. Hinc nobis ambitio elatioque
 animi deprimatur (vehementes ani-
 mæ mor-

Quid
 gratia
 rum actio
 pro diui-
 nis in
 nos bene-
 ficijs do-
 ceat.

DE
 ma m
 ger ser
 conser
 ma me
 repudi
 Quæ c
 rum ge
 rum di
 uerit,
 num es
 Q
 torib
 dign
 Q
 salubr
 tefecer
 dicere
 artem
 specim

ma morbi) & suus Deo honos inter-
ger seruatur. Quare quæ corporibus
conseruandis conducunt, eadem ani-
ma moribus conferunt, vtriusque nõ
repudianda propugnacula sanitatis.
Quæ cum nobis Deus, ac cum his re-
rum gerendarum appetentiam & re-
rum distributricem rationem dona-
uerit, haud perperam Medicinã do-
num esse contenderim.

Quid in Medicinæ cul-
toribus dono sanctissimo
dignum exigatur.

Quamquã spiritu humanas mē-
tes ad artis culturam rerũque
salubrium notitiam dirigi nostra pa-
tescitur disputatio, tamẽ esse ausim
dicere complures, qui nostram hanc
artem recte religioseque vsurpantiũ
specimen dũtaxat præseferunt, mas-
b loges

Diligens
Medici-
næ consi-
deratio
tã animæ
quã cor-
pori pro-
dest.

lo genio ad talem audaciam stimula-
 ti. Quos iners ac cæcum de rebus ad
 salutem acquisitis iudicium, prodit.
 Hos nihil æquè ab hac animi prau-
 tate deturbauerit, quàm post huius
 vitæ curriculum, sceleratis omnibus
 imminētis horrendi supplicij metus.
 Quotquot enim nostra opera, medica
 mētorumq. administrationibus etiā
 pro ingenij magnitudine præscriptis
 ex hac tollātur vita, nos in cōspectu
 diuinæ maiestatis, haud secus accu-
 sāt, quā iusti Abelis sanguis à fratre
 profusus, ipsū criminatus est. Quocir-
 cā relegādus quisq. est ad sui ipsius stu-
 diosam examinationē prius, quàm eò
 pergat, quò cœperat. Est q. ad primas
 huius exercitationis causas, quibus
 eò demētiae quis rapitur, diligēs faciē-
 da reductio. Fieri q. hæc nō debet per-
 scrutatio, nisi cū spinoso conscientia
 scrup

Medicus
 sua impe-
 ritia. æ
 grotum
 perdens
 Caino
 fratri
 dæ com-
 paratur.

Quomo-
 do se fu

DE
 scrup
 mor
 babu
 tie pu
 Inprim
 tiarum
 cuius
 mulus
 merit
 ambit
 aliāq.
 cina d
 hāc fa
 miniss
 bus pr
 ceperi
 proue
 deriur
 dictan
 sunt,
 animo

scrupulo. Quorsum enim attinet pri-
 mordiam falsa agnoscere, si ysdem am-
 babus vlnis prater vllam conscien-
 tie punclionem, constas adhæseris.
 Inprimis itaque se quisque ad diui-
 tiarum concupiscentiam trajciat,
 cuius si vlla fuerit memoria aut sti-
 mulus, magnum exemplum habet te-
 meritatis. Nec sei us cōtingit, siquē
 ambitio, gloria, dignitates, deliciae,
 aliāquid genus permulta, quorū medi-
 cina diues cuiquam videri posset, ad
 hāc facultatē pellexerit. Deinde me-
 minisse cōuenit, quibus ætatis tēpori-
 bus primus pruritus, & titillatio in-
 ceperit. Nam interest à paruoñe, an
 prouectiori ætate ad medicinæ desir-
 derium instigamur, cū in pueritia
 dictarum rerum cogitationes raræ
 sunt, in adultioribus autem magis
 animaduertuntur. Exemplo nobis
 b 2 sunt

tur me
 dicus
 perscrutari de
 beato

Hippo
crates &
Galenus
a vero
medicinis
cediti.

Sunt Hippocrates, & Galenus facili medicorum principes, quorum propè infantia, animum procliuem ad Medicinam ostendit. Imò ampliùs, patris sui somno, magno Medicorum adeoque totius rei pub. cōmodo, medicina est Galenus dedicatus. In his cuncta diuina apparent, ingenioque fuere nulli secundo, ab his non solum fundamenta, sed vniuersa structura tanta cum felicitate extructa sunt, vt quicquid post illos, ab alijs tētātū est, id omne hos auctores redolet. Ad horum exempla quisque sese gubernet & moderetur, atque se exhiberet, si aliquas delectus notas in se senserit: quarū quidem tenera aetas haudquaquā sterilis est, omnis ambitionis, diuitiarumque cupiditatis suspicione vacua. Proinde vbi grauioris ætatis homines, priori vitæ genere

nere relicto, aliam animi digniorēq;
 exercitationem capeffere vsuene-
 rit, protinus improbandum est, si ad
 hanc vitæ mutationem, quippiā am-
 litione comitatum, animos inflama-
 uerit. In quo peccato haud scio e-
 quidem, quantas hominum turbas
 deprehendere liceat. Nam vt à litera-
 tis nonnullis oriatur sermo, dum illis
 de vitæ generis mutatione in mētem
 venerit, ipsi norunt, quibus quam-
 que inanibus deliberationibus ve-
 rantur. Primū minimē consultāt,
 honestūne sit, an turpe, ad quod
 transuolandum in animum induxe-
 rint, modō vitam splēdidiorē, mul-
 tasque diuitias polliceatur. Quarum
 rerum etsi in alijs disciplinis non mi-
 nor est expectatio, multis modis ta-
 men cæteris omnibus medicinam
 præferunt. Etenim cū impolitos

Quod cō-
 filium in
 deligēdo
 vitæ gene-
 rē plerū-
 que se
 quatur.

se, in exercitatosque aduertunt, id genus artificij sibi deligunt, ubi tuto libereque ingenij nantias, & præter speciosi nominis iacturam, animi sordes hominibus offundat. Atque illi haud stultè sapiunt. Quandoquidem in hoc pulcerrima eorū cōcordia est cum his, quos asperioris vitæ, & assidui laboris, quo victum sibi familiarique acquirant & parent, ubi per te sum est, labores duramque vitam deserētes, latrocinio, rapinisque malunt, quàm laboribus ditescere, si tamē hoc ditescere est. Nec quēvis hilo cū suspiciūt diligunt, sed eū, quidintissimè iugulatoriā vim adūbret, & homicidia tegat. Hinc est quòd mercatoribus peregrinisq; longè acerbius instet periculum in obscuris nerosisque locis, quàm in itinere publico & plano. Nam vnà cum direptis bonis,

bonis, homines ferro trucidatos, se:
cum ad umbras tenebrasque rapiunt.
Par est cum huiusmodi latronibus,
ipsorum triumphus & dignitas, nisi
eorum immanitas latronum tyranni
dem superet. Siquidem præter latro:
num mores, humane vite propugna
tores sese proscribunt, huiusque præ
textu haud pauciores homines ene
cant, quam ipsorum cruenta manus
tetigerit. Atque huiusmodi facinora
cum ingenti laudū fœnore perpetrāt,
si, ubi gulā transfoderint, viderint:
que morti proximos existere, de mor
te verbū præfati sint. Idque fit, quòd
cum agris huius rei imperitissimis
quoquo modo lambimentum iulepi
umque (si dijs placet) ambabus mani
bus obtulerint, a lueris vne sit, an
propitium minimè iudicantes, utpo
te quibus tenuissima elementa igno:

Circum
foranei
medici
homini
bus per
nicioflo
res quā
latrones.

Quod
precipuum
medici
ng, robur

ta sunt, totam se medicinam absoluiſſe perſuaſerint. Quum præcipuum Medicinæ robur ſit in eſſentiæ morborum cognitione. Quod ſi quiſpiam eorum manus euadat, haud ſecus eneniſſe id arbitror, ac ſi ſanus aduerſus inuictiſſimos latrones duos, ſolus potiatur victoria. Nam morbi vehementia circumdato accurrit ſuis medicamenti naturam crudeliſſimè dilanians inimicus alter, omnia prætermittens, quæ à ſapienti religioſoque medico magna religione diſpiciuntur. Huius farinæ infinitos alios hoc habet ſæculum, inter quos hoc diſcrimnis intereſt, quod hi bonas literas ferè callent, illi omnium ſint ſtupidiffimi. His peruerſitatis ſuſpicionē notamque inurere haud opus eſt, cum ipſi ſeſe quàm maximè produnt, ac omnis malignitatis teſtes ſūt. Huius
gene:

DE
gener
pes, i
multi
ſus, &
gnaro
rum le
pice la
mium
ſiquia
tam m
dia ſor
infam
cœger
in loc
malan
miran
proſa
nim q
ant, n
norū
faſcin

generis sunt circūforanei illi princi-
 pes, ne reges dicā, qui laruarū modo
 multifariam ornati, anulis pretio-
 sis, & torquibus aureis homines i-
 gnaros obcæcant. Quibus si anulo-
 rum loco compedes, & aurei torquis
 vice laqueus inijceretur, meritis præ-
 mium dignum obtinerent. Iurantes
 siquidem se vnguentarijs mendacijs
 tam magnifice splendescere, homici-
 dia fortasse, & spolia sæpenumerò
 infamarent, si quis eos quaestionibus
 coëgerit. Nec infrequens est multis
 in locis, splendidis illis vnguentarijs
 malam crucem egregiè vestiri. Nec
 mirum sanè, si Deus munerum suorū
 profanatores tandem puniat. Ete-
 nim quot ex illis ad vnguenta perme-
 ant, nisi aut alea omnium iactura bo-
 norū facta, aut otij amore, tædioſe
 fascinati laborum? An horum certè

Ornatus
 circumso-
 rancorū
 principū.

delectus a Deo est? minimè gentium.
 Hos igitur pro capitalibus inimicis
 habeat fugiatque respub. cùm ipsi
 dei timore nunquàm perterriti, in se
 vllum iudicium ferunt, ac improbos
 mores corripunt. Si enim se ad sui
 contemplationem inuitarent, haud
 reprehensione, nec in illos animaduer
 sione vlla esset opus, quòd sua cōscien
 tia morfi, sese ab hac temeritate vltro
 abstraxerint. Frustraneum igitur
 non est nostrum admonitionis of
 ficiū, quod vtilitati reipub. cui om
 nia me debere fateor, libentissimè
 cōsecramus. Vtinam sui quisque dili
 gens inspector sit, & emendator non
 ignauus: ita demùm fore arbitra
 rer, vt omnibus partibus medicina
 elucescat & eximijs laudibus extol
 latur. Quicunq̃ue autem medicinæ
 dono sanctiss. iniurijs sunt, horren
 dum

Reipub.
 causa hic
 labor sus
 ceptus.

dum ipsis dei iudiciū expectādum
 est, qui persona verorum ministro-
 rum induti, tum innumeros homines
 è vita deturbant, tum inscitia pluri-
 mos per ignoratam medicamentorū
 potentiam miserrimè afflictoſ, mul-
 tis annis dirissimè excruciant. Si
 enim deus in homicidas à minis non
 abſtinet, quos a regnō exules statu-
 ens, apud inferos præſcribit locum,
 an his plusquàm homicidis euentus
 futurus est optatior? qui præter-
 quàm quòd occidunt, honesti viri lo-
 co laſciunt, & remedijs ad salu-
 tem cuique à Deo relictis ad fra-
 tris ſui iugulationem abutūtur. Hi
 ſi nobiscum ſentirent, ad quoduis ſe-
 ſe potiùs dederent piſtrinum, quàm
 in metu verſentur iudicij crudeliſſi-
 mi. Itaq. quiſquis ad medicinæ cultu-
 rā iā nunc translatus, aut ſe trans-
 latæ

Circūfo-
 rane plus
 quam ho-
 micidæ.

Dignitas
honos,
ambitio,
& similia
nō debēt
medici
scopus
esse.

Omnes
actiones
ad Reip.
utilitatē,

laturus est, consultationis causas
semper ob oculos collocet. Nec enim
dignitas, nec honos, nec ambitio, nec
lucrum, nec otium, nec quiduis
aliud, quo quis augescere possit, ad
hæc consilia adhibendum est. Horū
siquidem Deus nullius gratia, reme-
dia inter homines artēque medicam
distribuit: tantū ne desit nobis un-
de præsentem valetudinē tueamur,
absentem accersamus, fulciamusque
labētem, ut ipsius in omnes homines
liberalitatis misericordiæque nuf-
quam non testimoniū adsit. Sed cum
neque ambitionis gratia, neque spe
diuitiarum exercitationes comple-
tendæ sunt, quas igitur causas exer-
citandi animi sibi quis proposuerit?
Vnica Romanis extitit, Reip. scili-
cet utilitas, ad quam (teste Tullio)
omnes actiones sunt referendæ. No-
bis

causas
ec enim
tio, nec
uiduis
sit, ad
Horū
, reme
dicam
bis vn:
amur,
usque
nines
nuf:
d cum
e spe
mple:
exer
erit?
scili
(lio)
No:
bis

his autem alteram huic placet adiun
gere, quæ est otij fuga diuinitus præ
cepta. Ex hac causarū bipartitione,
omnium exercitationum gemina pro
manat ratio, vna vt otium decline:
tur, alia vt Reipub. non simus inu
tiles. Otium, præterquàm quòda deo
interdicimur, fastidit natura ipsa,
nostrique corporis odit valetudo.
Natura siquidem ad animi occupa
tiones ducimur vel inuiti. Ita enim
ab initio cum ipsa comparatum est,
vt si rationis adminiculo tibi quod
honestum est, in tempore non concis
lies, quo otium falli possit, prouehet
te præcipitem ad aliquod vitæ stu
dium. Adeò naturæ est rationique o
tium inimicum. At quia tum otio, tū
natura quodammodo ad turpia ma
gis, quàm honesta rapimur (vt otii
omnium malorum origo) fit sepe nu
merò

& otij fu
gam refe
rende.

Otium na
turæ, &
rationi
inimici

Sacra scri
ptura eti
am ad la
boreshor
tatur.

Respub.
corpore
mu tis
membris
cōpacto
similis.

nerò vt ad quasuis lasciuias, libidi
nes, voluptatesque appellamus. Huc
diuinae admonitiones accedunt: In su
dore vultus tui vesceris pane tuo. Eo
dem spectat illud Pauli: Qui non la
borat, nō māduet. Verūm cūm hac
ad theologos potiū quam ad nos per
tinet disputatio, ad aliam partem
progrediamur. Respublica veluti
corpus, est multis membris fulta,
non vt sit tantū, sed vt bene sit.
Porro corporis membrorum neces
sitas vnica actione non expletur, sed
sua singulis actio inest, quæ si ab ope
re cessant, vel omnino non consistit
corpus, vel prorsus languescit. Ad
hunc modum nobiscum in repub
lica agitur. In hac vnio concurs
principem locum obtinet, cui est
magistratus præfectus, necessaria
verò est singulorum ciuium ad alte
rius

rimus commoditates collatio. Qua
 si res publica vacauerit, æquè cor-
 ruet atque corpus actionibus parti-
 cularibus destitutum. Atqui ut quis
 quæ suum artificium expeditè exer-
 ceat, & officio fungatur suo, non
 parùm concordia bonæque valetudo
 confert, qua ex re medicinae utilitas
 considerari potest, qua cuique præ-
 sens valetudo defenditur, absens
 restituitur, hac amissa civium ad
 communes utilitates nihil proficit
 collatio. Itaque ingens est nostra
 hæc ars reipublicæ columna. At
 verò quotquot hominum congre-
 gationis accolæ sunt (sumus pro-
 culdubio omnes) tot membra re-
 ipublicæ sunt reputanda: membro-
 rum autem actiones mutua, totis
 us integritatem respiciunt. Huius
 rei testis est corporis humani fa-
 brica,

Medici
 ne utili-
 tas.

brica. In hac aliqua particula læsa,
 cætera nō conquiescunt prius, quā
 debito officio totius conseruationio-
 pem ferat. Vnde reipub. utilitas est,
 quamobrem hanc vel illam quis ani-
 mi occupationem suscipit. Huius rei
 de se quisque potest exemplum cape-
 re, ne longis orationis ambagibus mo-
 lestus sim. Etenim nemo ita solitudi-
 nis amans est, vt eam sibi quærat
 sempiternam: sed etsi non voluptates
 cum amicis colloquendi, vitæ tamen
 angustia, magnæ quidem & graues,
 ad multitudinem progressum cient.
 Prætereà quotquot reipub. se iun-
 gunt, plus sui ipsius gratia commo-
 uentur, quàm multitudinis: propte-
 reà quòd extra hanc tātum abest vt
 vlla sit vitæ comitas, vt ne vita ser-
 uari queat. Hac de causa multos exi-
 stere in repub. suspicor, magnos
 quidem

Consue-
 tudine
 hominū
 ægrè care-
 mus.

quidem illos & gloriosos, quos nisi
 inopia rerum ac vitæ angor compule-
 rit, hominum congregationes societa-
 tesque solitudini postponerent, deos
 se præ cæteris existimantes. Cum ita-
 que quisque se vitæ fugiendæ durio-
 ris, suauiorisque acquirendæ causa,
 ad hominum societates dirigit, certè
 meo quidem iudicio, sine ambitione,
 gloria, ingentisque expectatione lu-
 cri, societati mutuas operas colloca-
 re tenetur. Vt tãtas in illam utilita-
 tes, suo studio accumulet (nisi velit
 maiores) quantoperè se ab ipsa iuua-
 ri animaduertit. Estque id benigni
 benenolique animi officium, benefi-
 cia beneficys compensantis. Hinc fa-
 cile colligi potest, quòd otiosa vitæ ut
 reipub. inutilis, ita sit ab hac semos-
 uenda. Pro bent igitur se illi ad for-
 mas præscriptas, qui aliunde ad hanc
 6 artem

Qui in-
 ter ho mĩ
 nes vinit,
 communi
 corũ utili-
 tati stude-
 re debet.

artem magna temeritate transfiliunt,
 quique ad hanc educati sunt à puero,
 an ab ipsis propè incunabilis animus
 ad hanc artis culturam prurierit: quod
 si secus, utrum consultationes de vi-
 tæ genere aliquo deligendo, ad rei-
 pub. prosperitatem spectarint: tū de-
 nique, an deliberatione habita, in de-
 lecto vitæ instituto, medicina scili-
 cet, aliquas utilitates in rempub. con-
 feras. Non enim ibi oportet consuli-
 tationem quiescere, cui vitæ modo te
 dedas, sed addi necesse est, an in eo
 quod cœpisti, fortunatus sis & com-
 modus, non tibi, sed reipub: Nam o-
 mnium actionum reipub. utilitas fi-
 nis est. Si igitur parum profeceris, ne
 que rerum in medicina gerendarum
 cognitione potiare, sed titulo tenuis-
 duntaxat videris velle prodesse &
 noceas tamen, quod artis omnium la-
 borios

In deli-
 gēdo vi-
 tæ gene-
 re quid
 spectan-
 dum sit.

DE
 borios
 inea
 entia,
 homin
 tij gen
 me no
 contra
 que leg
 amplex
 gratia
 affectu
 feris c
 Quare
 ad rem
 ad quo
 rum su
 ta ad g
 dicina
 profut
 consid

boriosissima inops sis: rursus tecum
 ineas consilium, an cum pace consci-
 entia, & citra diuini iudicij in tales
 homines metum, queas in hoc exerci-
 tij genere subsistere. Non enim ani-
 me nostræ salutis parum interest,
 contra conscientia morsum diuinam
 que leges hoc velle perficere, quod
 amplexus es, etiam si vtilitatis reip.
 gratia assumeris. Etenim non ex
 affectu aliquo, sed actionibus frugi-
 feris colligitur reipublicæ vtilitas.
 Quare subtrahens te inde, quo nihil
 ad rempub. congeris, illud quærito,
 ad quod te aptiorem inueneris. Ve-
 rum sua temerarijs disciplina tradi-
 ta ad germanos transeundum & me-
 dicinæ domesticos. Quo loco nobis
 profutura est altior muneris diuini
 consideratio.

Reipub.
 vtilitas
 è frugife-
 ris actio-
 nibus,
 non è so-
 la bene-
 faciendi
 volunta-
 te colli-
 gitura

In omni donatione, quæ animi donantium erga receptores testis est, tria spectari oportet.

Primū est largitor, alterum acceptor, atque ex his tertium munus ipsū. Siquidē hæc ubi donatio fit, sese mutuō consequuntur. Per magni autem interest, quale munus sit, qualis largitor, & qua cōditione, an vltimo acceptoris merito, quod vel præcessit, vel sit subsequuturum, tribuitur. Verū donationes, quæ ab hominibus erga homines usurpantur, rarò ita sinceræ integræque existunt, quin aliam aut cū scēnore, aut saltem parem beneuolentiam expectet. De his verba non facimus. Verſamur autē in illis, quæ deus creaturis

Homo
homini
benefici
um. con
ferens
quid vi
cissi ex
pectet.

DE R
ris suis i
cum alte
Potenti
ne vllum
extitit,
dem esse
acceptan
vniuerso
preposu
bus vitæ
quarum
neficio e
comperi
nos mun
meriti su
nostra si
nos bene
nem red
gratiaru
tem repe
ribus con

ris suis impertitur. Quare alterius
cum alteris est facienda comparatio.
Potentissimus largitor Deus, cum
ne vllum quidem nostrum meritum
extitit, adeo ut ne humanum qui-
dem esset genus, post vitam ab illo
acceptam, omnibus rebus & mundo
vniuerso hominem veluti dominum
præposuit, etiam rebus ipsis, in quibus
vitæ nostræ propugnacula latet,
quarum facultates, illius tandem be-
neficio exploratae sunt. Vnde certò
comperimus, non extare illius erga
nos munera, quòd de ipso prius bene-
meriti fuerimus. Sed an posteriùs in
nostra sit potestate, ipsi pro suis in
nos beneficijs dignam remuneratio-
nem reddere: equidem nihil præter
gratiarum actionem, & vitæ pietas-
tem reperio, quæ et si sint summis vi-
ribus compositæ ornatæque, longè ta-

Quanto
diuina be-
neficia
humanis
antece-
lant.

Remune-
ratio ho-
minum
erga deū,
ipsius in
nos bene-
ficijs lon-
ge inferi-
or, & pe-
ne nulla.

men inferiores manēt, quā cum im-
 mēsis ipsius in nos gratuitis donis re-
 dēt coaequemus. Quid igitur restat,
 quā quod largitoris in omnes ho-
 mines meram misericordiam bonita-
 temque, per quam & vitam vitæque
 nutritiones recepimus, agnosca-
 mus? Quare in eundem finem medici
 nam nobis redditam verisimile est,
 vt cui vitam acceptam ferimus, eidē
 vitæ propugnacula adscribamus: ne
 vlla nobis supersit ad illos spem gra-
 tiarumque remanerationem trans-
 ferendi occasio, à quibus nihil conse-
 quimur. Si igitur hæc domini volun-
 tas est, vt inter cætera præclaraque
 munera, medicina etiam misericor-
 diæ potentiaque incredibilis testis
 sit omnibus hominibus, omnes sanē
 huius muneris acceptores statuendi
 sunt, atque ad quemuis pares sine dis-

Et vitā
 & vitæ
 propu-
 gnaculū
 medici-
 nā, deo
 acceptā
 ferre de-
 bemus.

36 DE
 crimin-
 tem n-
 sunt, a-
 cri mu-
 omnib-
 que in
 se habe-
 que ho-
 pristin-
 ad inco-
 tes vidi-
 benefico-
 ficere a-
 ad se re-
 adiudic-
 nibus
 ricordi-
 tandem
 rit nece-
 etiam i-
 petend-

crimine portiones attinent. Qui autem
 medicinae cognitione praediti
 sunt, ab ipsa voce medici appellati, sa-
 cri muneris gerunt ministeriū, quod
 omnibus sit familiare, quibus quacū-
 que in re opus fuerit. Haec cum ita
 se habeant, quot quot & quibuscun-
 que hoc munus distribuitur, si ex
 pristinae sanitatis recuperatione, aut
 ad incolumitatem redeūtes, aut astā-
 tes videantur velle, quasi ministri
 beneficio coacti, ipsum magnifica as-
 ficere dignitate, ilicò Medicus nihil
 ad se recipere, sed deo omnem gloriā
 adiudicare debet: ne vlla in re, homi-
 nibus Dei ineffabilis pietatis mise-
 ricordiaeque testimonia desint: ut ijs
 tandem, quae corporis caduci requi-
 rit necessitas, edocti, misericordiam
 etiam in rebus maioribus ab eodem
 petendam non haesitent. Attamen

Medicus
 sacri mu-
 neris mi-
 nister.

Deo re-
 cuperatę
 sanitatis
 prima
 gloriā ad
 iudicāda.

Secundū
deū etiā
medico
suus ho
nor tri
buendus.

Diuiti
bus mer
cede,
pauperi
bus gra
tis medi
cus ope
ram na
uabit.

Miseri
cordia &
pietate
medicus
proxime
ad deum
accede
re de
bet.

quem Deus ad distributionem muneris sui non neglexit, hic dubio procul prorsus non erit contemnendus, sed mediocri tolerabiliq̃ honore locupletandus. Adhuc erit medicus ad cuiusvis conditionis homines aequè paratus, nisi pauperibus & egenis gratis, quos satiùs est nostris ipsorū eleemosynis onere leuari, quàm ab ipsis accipiendo ingrauescere: ditioribus verò pro mercede digna ministerio, aut quantum ipsi nos suapte beneuolentia augeri volent. Præterea quòd largitor sit plenus sanctimoniam & misericordia, finisque omnium doctorum in nos interpretatus sit, misericordiae pietatisq̃ diuulgatio, his virtutibus largitori quàm maxime vicinus debet esse medicus, ne quorū præ se fert titulum & insignia, ipsè inanis sit & vacuus, quo tandem di

uiniens

DE R
uinum n
largitor
merita g
At nec
dicos eff
sanctim
ne in il
mora,
tempor
antur. L
nes rem
sacrap
tinet, et
da exen
bi prob
decim h
rum cra
los inte
cere? q
præbr
scripta

minum munus redditum obscurius,
largitoris etiam impedita cognitio,
merita gratiarum actione priuetur.

At nec vini immoderatos potores me
dicos esse expedit, non solum quod
sanctimonie pars est abstinentia, sed
ne in illis ulla sit importunitas et
mora, quod minus egrotantibus in
tempore presentia remedia exhibe-
antur. Nam quantum omnes actio-
nes remoretur, atque aegris sit odios-
a crapula, ipsa satis, in iis quos de-
tinet, eloquitur. Huc possem execra-
da exempla transcribere, nisi mea mi-
hi prohiberet humanitas. Nam duo
decim horarum spacio, opera medico-
rum crapula laborantium, nonnul-
los interemtis, quorsum attinet di-
cere? qui postridie necis admoniti,
præebrietate, a se medicamenta præ-
scripta negarunt. Sed ut vnde digres-

Medicus
ebriolus
esse non
debet.

Lege
Hip. de
Probita
te libellū
versu:
Hoc etiā
potissi
mū ob
seruet.
& cæ.
Impudēs
cuiusdā
iactātia.

*sus sum redeam, grauitas, & in ver
bis moribusque constātia adsit, leui
tas verò procul aberceatur. Illis si
quidem, & dono & ministris honos
& gloria paritur, hāc verò sequitur
vituperium. Id quod non ita pridem
vel palea leuiori vsuuenit, a quo in
ter pocula promittebantur huiusmo
di, quæ à ratione & natura omnibus
modis dissentiūt. Non enim opinor,
trūcatum membrum, aut amputata
corporis particula, in cuiusquā esse
potestate, vt redintegretur, aut vllis
remedijs cū pristinis coeat partibus.
Cuiusmodi monstra et si pueris ridi
cula sunt, non tamen eò minùs pro de
mentium istorū peccatis, graues pœ
nas luit medicina. Siquidem imperi
ti, nō quid medicina polleat, sed quæ
illius titulum gestantes cum promissis
facta commiscet, iudicant. Quare
re si*

re si facta à promissis discrepent, re-
 lictis errantibus medicinam conde-
 mnant: huiusq; vsus magis & magis
 frigescit. Inter cæteras autem animi
 dotes, quibus medicus adornandus
 est, præcipua videtur auaritiæ fuga.
 Nam insatiabilis illa habendi auidi-
 tas, constâtissimos quosque seducit,
 ac bonos mores, dignamque medico
 vitam corrumpit. At qui hac macula
 complures cõtaminati sunt. Quotus
 enim quisque ex his, in quorum ma-
 nibus medicina ambulat, non opimi
 lucri potiùs, quàm rei suprà comme-
 moratæ causa medicinã colere exi-
 stimandus est? An non verus est poë-
 ta, qui pauperem vbique & odiosum
 & neglectum iacere cecinit? Qui sit?
 eò quod manus ducatis replere neque
 at. Verum illud est, vbi cadauer, ibi
 aquilæ. Vbi autem nihil neque seri-
 tur,

Lege Ga-
 leni dis-
 putatio-
 nē. Quod
 optimus
 medicus
 idem sit
 & philo-
 sophus:
 & Hipp.
 de præce-
 ptis lib.
 versu:
 Celeri-
 tas enim
 morbi.
 &c.

In domū
culis pau
perū ra
rus medi
cus.

tur, neque metitur, ibi passerculus
rara avis est, atque in domunculis
pauperum medicus infrequens. Atta
men benignos quosdam existere non
diffido, quibus ut ipsi sibi, ita paupe
res cordi sunt, verū in his ne scin
tilla auaritiæ inest. Nihil enim
æquè auaritia odit, atque labores
infrugiferos. Auaritiæ autem ex
pers egentibus ac locupletibus pa
rem nauat operam, immò egentibus,
si veri ministri officio fungi volue
rit, potiozem: siquidem non tantum
diuitijs studet, quantum misericors
diæ diuinæ extollere cognitionem
nititur. Quare (ut venia paceque me
dicorum dicam) impium facinus
censendum arbitror, quo multi ad
magnificos triumphos, diuitiasque
superbas euæcti sunt. In morbis a
cutis enim, atque alijs à quibus acti
ones

DE
ones p
non le
interi
tatum
potest.
cecita
id ger
quod
que ad
ac à ve
ctioni
ipso
rit, no
intole
ius ob
tionib
gis qu
tus qu
bo. Na
fratrē
se in fo

ones principes, noxam accipiunt
 non leuem, quibus scilicet aut sine
 interitu, aut magnarum commodis
 tatum detrimento, diu carere nemo
 potest, quales sunt apoplexia, pestis,
 cecitas, surditas, claudicatio, &
 id genus permulta, præterquam
 quod vehementissimè afflictiis plerū-
 que actiones non resarciant, odiosis
 ac à vera medicina alienis sunt exa-
 ctionibus onerare soliti. Atqui si his
 ipsorum auxilium opportunum fue-
 rit, non sunt tamè ægri tanto tãque
 intolerabili pretio redimendi. Nec
 ius obligatoriū, in huiusmodi stipula-
 tionibus vbi ager sui iuris nō est, ma-
 gis quàm ab inimicis in carcere detē-
 tus quispia, ratū debere esse compro-
 bo. Nā quæ est hæc pietas, videris
 fratrē tuū pedū vacillatione, incidisse
 in foveam, in periculo vita est,
 nisi

Ius obli-
 gatoriū
 in egro-
 tis nō de-
 bere esse
 ratum.

Exem
pluma
uaritiæ
impudē
tissimæ.

nisi manum porrexeris, tu misericordiæ immemor, citra ullum fraternū affectum, ea lege operam tuam polliceris, si tuo adminiculo submersionem euadat, pro studio tuo, iuramento se obstringat, viginti coronatos præstiturum? O lepidum fraternæ caritatis vestigium. Anne in his iuris valeat auctoritas? simile est in ægritudinibus, ad quarum propulsionem manus iungēda est medicorum. Ad hunc exactionis modum, complures intemperata diuitiarum cupiditate adiguntur, quemadmodum etiam ad aliud auaritiæ punctum æquē, atque illud abominabile. Ad egrotos etenim spe potiunde sanitatis rogati, ultra corporis futurum naufragiū, quod instare prædicere non veriti, idque affinibus, vix cohibere manum a scribendo potuere. Quod
cui

Aliud
auaritiæ
punctum.

cui respotius, quàm auaritiæ imputa-
bitur, quæ illis calcaris vice est, quo
compelluntur eò extrà rationem ani-
miquè probitatem, vt vbi suo ipsorū
iudicio, nullis omnino consilijs sit re-
cuperanda valetudo, ibi tamen ma-
num operi applicare student, ne pa-
bulum auaritiæ desit? Hac ex intem-
perantia plurima incommoda sca-
turiunt. Inprimis haud parua Deo
fit iniuria, cuius animus est hac sua
clementia, cum alijs pariter muneribus,
suam hominibus misericordem
liberalitatem attestari, hominibus
autem nocetur, quod propter eiusmo-
di obstacula, diuinæ misericordiae
tantum abest vt gliscat cognitio, vt
magis decrescat. Hinc nullæ refe-
runtur gratiæ, nulla beneficiorum
memoria, diuinæque bonitatis in om-
nes homines nascitur obliuio.

Tum

Medici
intempe-
rantia
plurimo-
rum ma-
lorū sca-
tur igo.

Tū ipsi sibi dei irā conciliāt, qui tantum sunt quasi in medio reipub. collocati, diuini muneris distributores, quod illis oportet, quorum valetudo postulauerit, omni cum illius dignitate reddi, à quo nobis communicatum est. Quod si qui alicui suum officium praecluserint, quod parum aut nihil ab hoc lucri expectetur, ipsi viderint, quo vultu in posterum, à summo Deo excipiendi sint. Est itaque non parua virtus in medicina auaritiæ fuga, nec multò minor est castitatis ac probitatis amor, qui aliud est nihil, quàm concupiscentiæ odiū & cautio. Etenim improbitatis impudentiæque crimen, odium diuini muneris incutit hominibus, quod ob ignorantiam iudicijque imbecillitatem, ad supra medicinam pro via & occasione ducant. Qui error non in ar-

Magna
in medi-
co virtus
auaritiæ
fuga.
Consule
iusiuran-
dum Hip-
pocratis.

DE R.
arte est
in incircu-
litat. Qu
Medicorū
improban-
nem, sed i
solum Me-
dicos homi-
nēs carnis
verò Mea-
sua acti-
nos prae-
potens est
cunquem
nem, is m-
ad me, cu-
planè diu-
petuò bea-
erit exer-
dus est, v-
intamur.

arte est, sed in hominum effræna:
 in circuncisique voluptatibus ha-
 titat. Quare ad apostoli disciplinam
 Medicorum circuncisio non fuerit
 improbanda, non quidem iuxta car-
 nem, sed iuxta spiritum. quales non
 solum Medicos, sed in vniuersum o-
 mnes homines esse oportuit, ut Dei,
 non carnis æmulatores esse liceat. An
 verò Medicinæ cultus gratiarum af-
 ficiua actione adiuuandus sit, & si
 nos præterierimus, alia sunt, quorū
 potens est auctoritas. Ait enim, qui-
 cunque mihi animi offert gratitudi-
 nem, is me verè honorat, & recta it-
 ad me, cui ego ostendam fœlicitatem
 planè diuinam, qua illum faciam per-
 petuò beatum. Cui sua igitur fœlix
 erit exercitatio, is precibus recolens
 datus est, vnde accepimus & à quo ad-
 iutamur. Sed quā ars sit medicina,
 d con:

Paul. ad
 Rom.
 cap. 12

cōtinuis laboribus cōparanda, omnes
 horae lectionibus, cogitationibus,
 studiisq; impertiēda sunt: quibus est
 cū medicis associāndus Philosophus.
 Etenim tota ars medica rerū natu-
 raliū speculatione clauditur, qua sub-
 lata, ē medio medicina tollitur. Nā
 cū in nostris corporibus medicina
 vestigiū, & quidā veluti effectus est
 sanitas, sanē quibus illa rebus acqui-
 ritur, vt digitos quēq; nouisse con-
 uenit. Quare cuiusq; corporis huma-
 ni, in quo vim suā medicina salubris
 exercitura est, omnibus modis impe-
 trāda erit cognitio. Porro hāc cog-
 nitiōē non vniuersali quadā corporis
 animaduersione, sed particulari,
 quae omnes seorsū corporis perscruta-
 tur particulas, diligētiori examina-
 tione metimur. Atque id fit hoc pla-
 nē modo. Quandoquidem corporis

Natura
 lium re-
 rum spe-
 culatio-
 ne medi-
 cina
 claudi-
 tur.

DE
 incolun-
 indicat-
 lius qu-
 rum ve-
 cesserin-
 nes exi-
 etio sit
 bus vit-
 fuerint
 tia obn-
 singula
 prater
 ptata, d-
 certiore
 onis ma-
 que pra-
 cula pr-
 do, hun-
 ra obita
 temper-
 mus. N-

incolumitatis morborumq; omnium
 indicationes, actiones existunt: il-
 lius quidem si integra fuerint, ho-
 rum verò si valde ab integritate re-
 cesserint: quotnam in corpore actio-
 nes existant, quæ cuiusque partis ac-
 tio sit propria, quæque ex actionis
 bus vitæ nostræ præcipuæ colūne
 fuerint, pari cura, studio, & diligen-
 tia obnixè medicus inquiret, donec
 singula probè perspecta habeat. Nā
 præterq̃ quòd nos actiones vel de or-
 ptata, vel aduersa valetudine faciāt
 certiores, locū etiā in quo vitata acti-
 onis materia latitat, cōmonstrāt. At
 que præter actiones in quavis parti-
 cula pro naturæ ratione calido, frigi-
 do, humido, sicca, cōflata temperatu-
 ra obitas, ipsas partium singularum
 temperationes non ignorare debe-
 mus. Necquātum principalia viscera

E singula
 rum cor-
 poris par-
 tium acti-
 onibus,
 tum sani-
 tas tū mot-
 bi noscun-
 tur.

temperamento inter se differunt, si-
quidem hæc medendi rationem opti-
mè moderantur: ac salutis mortisque
presagiende, sunt quasi vberimum
penarium. Præterea herbarum, stir-
pium, fructuum, seminum, radicum,
succorum, lacrymarum, gummi, ani-
malium, earundemque partium, me-
tallorum, denique omnium expertis-
simos medicina desiderat. Ad hæc res
regionum, ventorum, locorum muta-
tionum, temporum, anni temporum,
ætatum singularum, observator sit
diligens. Non quidem tantum nomi-
num, quæ vetustas singulis indidit,
verum eorum virtutem, & facultate
tem ambiat. Ne incertus sit, quæ
ex dictis actiones peruertat, læsan-
tius magis ledant, & quæ vi sua con-
tra noxas polleant. His enim omni-
bus bona sustinetur valetudo, si re-

Herba-
rum, stir-
pium, fru-
ctuum, &c
cogni-
tio me-
dicis ne-
cessaria.

Quam
multa
& varia
medico
sint ob-
servanda.

DE
dè qu-
grat-
gitur q-
ad nos
leta p-
Quod
liaria
natur-
uenta
ctio, g-
enim o-
riculæ
gulari
figura
ferè se-
culos p-
guus f-
borum
nascit-
nitate
inter s-

Et quis uti nouerit. Atque si minus
grata fuerit, acquiritur secunda, abi-
giturque aduersa. Sin non ex æquo
ad nostrum applicentur vsum, quæ
leta prius extitit, euadit tristis.

Quod autem actionum cuique pecu-
liaria membra, siue instrumenta à
natura dedicata sint, non temerè in-
uenta est corporum mortuorum se-
ctio, græcis Anatome appellata. Plus
enim oculus apprehendit, quàm au-
riculæ decem. Anatome in primis sin-
gularum partium si. um, substantiam,
figuram, magnitudinem, atque etiam
serè sectantibus temperaturam ob o-
culos ponit. Ex quibus haud exi-
guus fructus, ad consequendas mor-
borum sedes, & ad medicationem
nascitur. Deinde colligantiam, affi-
nitatem, mutuamque particularum
inter se necessitudinem valde felici-

Anato-
mia ad
quid co-
ducat.

d ; ter

ter exponit. Quibus armatus sit
 dicus, priusquam cultura artis sese
 adiunxerit. Atque ita his de medicis
 institutis finem imponimas, deinceps
 de Academiarum officijs pauca bre-
 uiter, ut cætera omnia, cōcinnaturi.

De Academiarum offi- cijs institutisque.

Precedēs de examine medicorū
 caput, quo se quisque cum artis
 medicine magnitudine conferre iu-
 betur, utrum scilicet huius exercita-
 tione sit reipubl. utilis, sequentem lo-
 cum postulare videtur de Academia-
 rum officijs & institutis: ut ubi ani-
 mum ad hanc artem à puero procliue
 quis resciverit, atque hoc studio plu-
 rimum reipub. prodesse queat, re-
 Et à maioribus capiat ingenij cultū
 grandiorē. Quocircā non citra ratio-

Causa in
 Artutio

nem

ne veteribus hominū quouis scientia nis aca
 rū genere excultissimarū excogita: demia
 ta est cōgregatio, quae Academia re: rum.
 de dici posse videtur. Nā ut omniū
 rerū, omisso cultu, rubigo quaedā cō:
 trahitur, ita etiā hominū ingenia ve
 luti quendā sitū cōtrahūt otiosa, nul
 li rei excellenti de dita. Atq; cum nul
 la scientia nobiscū à paruo accrescat
 simul, sed sola rerū magnarū capeste
 darū quaedā prōtitudo, ad quā si cul
 tus opportunus non accesserit, haud
 secus q̄ gladiolus obtusus dura cote
 ad commodū vsū exacue dus reipu bl.
 inepta pmanet. Est itaq; dicta virorū
 cōgregatio horto ornatissimo simi:
 lis, omnibūsq; refertissimo, quibus se
 quisq; tū sustinere, tum oblectare po
 test. Nā reipu. hos ad gerēdarum re
 rū necessitatē, hos ad animorū oble
 ctationē, limatulos politulosq; viros

suppeditat academia. Porro inter ca-
 teros medicorum talis est conditio,
 ut sine detrimento ijs nunquam carere
 possit respublica, siquidem ad res cui-
 que familiares obeundas, presentem
 valetudinem requirimus, quae actio-
 num integritas est singularum. Har-
 rum actionum cursus munere diuino
 medicina in cardine seruatur. Ergo
 quemadmodum hanc artem nunquam
 ob immensam necessitudinem a res-
 pub. abesse conuenit, ita arctiori stri-
 ctiori que cura pertractanda est, to-
 to vite curriculo. Sed quia illam ani-
 mi promptitudinem ad artem perci-
 piendam (quam supra attigi) suo Mar-
 te nemo perducere potest, non secus
 atque vllum vim suam in corporibus
 exerere medicamen valet, nisi a ca-
 lore quasi manu ad actiones addu-
 ctum, Doctores in academijs, qui inge-
 nijs

Medici
 navt rei
 pub. su-
 me ne-
 cessaria,
 ita dili-
 genti cu-
 ra tra-
 ctanda.

nijs adolescentium acumen addunt,
calori nostro, omnium auctori actio
num, haud perperam assimilandi,
reipub. sunt perutiles. Quamquam
ita ingenio nonnullos abundare non
negauerim, qui primis rudimentis
positis, ad fastigia magnarum sepe
rerum natura duce conscendunt. Ve
rùm quia rara hæc avis est, ad inge
niorum formatores redeo. A quibus
cùm totius reipub. ædificium pen
det, haud exiguae eruditionis ac præ
dientia viros illos esse oportet. Sci
mus etenim omnibus in rebus arden
torem totius ædificij curam funda
mentis semper tribui, cui reliqua
structuræ pars tutò innitatur, cuius
que robori partes sese, vel ad ruinā,
vel defensionem iniuriarum accom
modant eminentiores. Proinde cùm
quispiam in alterius locum sufficien

Quales
esse inge
niorum
formato
res oport
eat.

In deligē
do docto

re iudici
um vale
re debet,
nō fauor
aut ani
mi affe
ctio.

Veterum
sapientū
inter se a
mor qua
fis.

duſ eſt, neſcio cur hiſce temporibuſ
plus fauor & animi valeat affectio
quā illius rei conſideratio, gratia
cuius tam utili, neceſſarioque offici
præſcitur. Sunt tamen fauoris ad
animi affectibus orti errores in plu
ribus noti. Etenim amoris cum ali
quo neceſſitudine quis obcecatus,
ipſius inſtinctu ſuam in illum huma
nitatē experitur: ſat enim amor eſt,
ſi amicus noſtra opera quoquo modo
benè afficiatur. Verū id de amore
dictum exiſtimari nolo, qui eſſe in
ter ſapientes ſolet, cuiusmodi pau
cos hoc ſæculum habet. Quippe qui
bus nihil utile, niſi honeſtum vide
batur. At noſtri temporis amicitia,
etiam inter rei pub. principes omiſſo
honeſto, de utilitate cogitat. Siqui
de anſa nobis oblata, qua illis, quos
diligimus, nobis auxiliari licet, be
neſci

neficia quidem beneficijs non repen-
 dimus, verum ad aliquod munus rei-
 pub. promouemus, quāto ipsius cōmo-
 do, hac nostra tēpora testātur. Cete-
 rū vt quōdā officiū iare exponatur,
 nihil amici causa, nihilq. fratris quic-
 quā est faciendū, modō dedecus illi,
 & reipub. inde ullū sit oriturū incō-
 modum: id quod vbiq. ceteris omni-
 bus longē est praeferēdum. Quare in
 ministrorum reipub. delectu omnis
 animi exuenda est affectio, atque in
 id summopere incumbendum, ne de-
 lectus reipublicae non solum nihil no-
 ceat, sed quāmaximē reddat for-
 tunatam. Quōd cum ita sit, ex
 multitudine complures proponen-
 di sunt eraditione & doctrina cla-
 ri, ne paucitas angustiaque electo-
 ribus frēno sit. Ex his tandē omniū
 huic negotio maximē consentaneos

recti

E multis
 potior
 electio &
 liberior,
 quā ē
 paucis.

recipiendos arbitror. Hos ipsos longa & recta medicina cultura, de querebus omnibus ad recte medendum requisitis constans ratiocinatio designat: quibus adhibenda est doctorum virorum vnanimis applausio. Sed haec omnia multo sua cuiusque notitia superat, cuius sit inuerecunda confessio, si quis sibi impar oneri videatur. In diuinam enim vindictam labitur, quisquis utilitatis reipub. causa, suam operam non elocauerit. Hoc loco quorundam videtur ridicula superstitio memoratu non indigna, quibus visus est nodus indissolubilis, eos qui alibi eruditio: nem sibi compararunt, docendi hic muneri non posse praefici, quod extraneis domestici praeponendi sunt. Vetus lex ita iubet. Huius legis religiosior est, mordaciorque observatio, quam

In dele
ctu non
est praef
redus ex
tero do
mesticus.

D.
os lon:
deque
ndum
io des
docto:
ufo.
uius:
it in:
i im:
enim
lita:
non
u vi
ratu
dus
tio:
hic
ra:
e:
io
o,
m

DE REC. MED. VSV LIB. 6.
quàm utilitati reipub. cōducit. Nā
quid si ars medica longa imperito:
rum traditione eò deuoluatur tene:
brarū, vt vix Lynceus illius verum
contempletur vsum, neque pruden:
tiores duces elegantioresque præsens
promittat locus, an asellus elephan:
tem pariet? Sanè permixtis constat,
quàm fuerit ad tempus talis lex rei:
pub. infrugifera, nūcne sit, an se:
cus, ipsi viderint. Quocircā sine ami:
corū respectu, antiquarumq. legum
contumaci obseruatione, è multis,
quos vnica ditio nutrit, est quis ad
praelectionem deligendus. Neque ab
surdū fuerit, alienigenas magno pro:
uocare præmio, stipendioque publi:
co, si propria tellus idoneorum repe:
riatur sterilis. Tantæ est auctorita:
tis reipub. utilitas. Operæpretium i:
taque videtur, vt sint ditissimi lin:
gua:

Alienige
næ etiam
præmio
alliciēdi.

Lingua
rū cogni

tio medi
cis utilis.

Græci
sunt me
dicinæ
fontes
precipui.

guarum plurimarū, non quidem ad
superbiam, magnitudinemque animi
inanē, verū ut viam, qua ars accu-
muletur, consequantur ampliorem.
Ars enim primos præcipuosque fon-
tes habet græcos. Horum sermo etsi
in latinum idioma satis quidem la-
tinè à multis hodie translatus sit, ta-
men ipsos græcos latentes energias
vsurpare inter se intelligo, quarum
interpretes in transpositione variāt,
semperque discordes existunt: magis
id quidē quod ipsorū in dicēdo obser-
uata, & quædā peculiaris pprietas,
quæ interpretū obstinatus animus, syn-
ceritatem remoretur. Adhæc si græ-
corū monumēta imitatione digna re-
putemus, digni sanè existimādi sūt,
ut à græcis vicissim græcè prælegan-
tur. Præterea nō mediocriter grāui-
tatē varietas linguarū excitat, facit
que

que adolescentiā in magnis expeten-
dis rebus, multò nō solū audentiorē,
sed etiam auidiorē. Gallia nobis exē-
plo esse potest, in qua florida est do-
ctorum virorum congregatio, qualis
nūquā cuiq̃ visa est Athenis. Græco
rū sermo cuiq̃ in ore est, aded̃ vt se-
ptēnes pueri ipsum & legant et intel-
ligant. Medicinæ verò est græca pro-
fessio, quod tāto operē auditorum ani-
mos inflammat, vt pauci ad scholas
adeant, qui græcis non sunt comitati
auctoribus. Cōsultò insuper fecerūt,
qui græco sermoni Arabū linguam
adiungūt, quorum puræ trāslationis
hactenus extitit inopia. Scribantur
ab illis multa, nec omnia peregrina,
quāquā nemo sit, qui doctorū iudi-
cio, præter limitationē sit legēdus. In-
tellexi ex Arabibus, nōnullos super
esse illos quidē manuscriptos, hæc

In Gallia
magna
doctorū
virorum
copia.

Græce lin-
gue etiā
Arabica
adiungen-
da.

nus calatos, qui de victoria valde
 cum Auicenna certant. Ex his nihil
 ipsorum linguae imperitis iuuamenti
 prouenit. Ceterum cum diuitiae plu-
 rimorum, qui huius artis sunt compe-
 titores, tam grauib. sumtibus sa-
 pe non respondeant, essent quidem il-
 li subueniendi aere publico, mitten-
 dique peregrè, vt quicquid apud al-
 ios mellitum sit, id apicularum mor-
 re in usum reipub. colligant. Quum
 autem ad erudiendum paratus est,
 ingenia auditorum perdiscat. Nam
 quemadmodum non perinde est, quod
 sementis genus cuius agro commit-
 tatur, sed pro fertilitate & alimen-
 to ipsum variant agricola: ita prae-
 sus cum ingenijs hominum agendum
 est. Quorsum enim docentis discipu-
 lorumque studia aliò spectant, quam
 vt disciplina reipub. perutilis, inge-
 nijs

Audito-
 rum inge-
 nia pro-
 fessori co-
 gnoscenda

ND.

valde
s nihil
menti
e plu
compe
us sa
dem il
itten
ud a
n mor
Quim
s est
Nam
quod
mit
men
ror
dum
ipu
uam
nge
nijs

DE REC. MED. VSV LIB. 63

nijs auditorum perpetuò imprimas
tur. Atqui hoc, nisi rebus ingenio as
secutis, commodè fieri nequit. Quum
intellectus veluti sigillum sit, imagi
nes rerum memoriae imprimens. At
verò cuiusque intellectus capacitas
tisque ingeniorum indagatio, pro
pter multitudinem fuerit odiosa. Id
circo ipsi se adolescentes aperiant.
Non desunt, qui vt voluptatibus ani
mi, famaëque nobilitati inseruiāt, re
lictis spretisque adolescentium peti
tionibus, nunc in his, nūc versantur
in illis, instar Euripi fluctuantes,
quos satius esset recoqui recudi que
quàm ipsi alios obtundant. Neque
his in delectu vetus illa lex & fauor
obsuit, duo reipublice nocumēta ex
ecranda. Verum quòd ad auditores si
bi accomodos libellos eligendi sit
transferenda potestas, hoc solam sat
e ver

Profes
sor in
quavisre
enucleā
da eque
fit para
tus.

Adoles
centiū
in diffi
cultati
bus refu
giū pro
fessor.

vehemens argumentum est, nihil pos
se in re medica existere, in quo non
sit versatissimus professor: ne quid
his illi obtruserint, cuius enucleato
res esse nequeant. Hoc in casu quid
illis futurum existimas, qui in ijs,
ad quæ ipsi sibi extitere duces egre
potiuntur victoria? Attamen tales
hodie non desinunt in summo & loco
& honore haberi. Si vlla auditori
bus in medicina difficultas occurreret,
ad suos prælectores tanquam ad asy
lum refugium parent, quum his ne
mo illis esse potest paratior. At ipsis
interdum prælectoribus contingit,
quod rem non assequantur ingenio:
his optimum sit consilium, omni
animi deposita verecundia, pau
periem illis significare, à quibus se
posse adiutari confidant. Id quod
à nonnullis factum cognosco, quor
rum

⁵⁰ DE REC. MED. VSV LIB. 67
rum in inquirendis rebus obscu-
ris, non exiguam laudem est di-
ligentia merita. Omne tempus,
quod æquum est & iustum, au-
ditoribus applicetur. Estque in
scholis quoquomodo auditoribus na-
uanda opera, ut lucrum eruditioni
aggerant. Oratoria luxuries in
exponendis medicinae auctoribus
exulare debet, ut quæ & bonam tē-
poris furetur partem, & vocibus au-
ditores quàm rebus ipsis reddat
attentiores. Simplicitas sit, citra
tamen verborum barbariem, ut sit
quotidiano colloquio perfamilia-
ris, quæ interpretationibus com-
modissima est. Ex antiquis au-
tem medicinae scriptoribus admit-
tenda est optio, quorum recentio-
res interpretes existunt. Hippo-
crate verò in medica disciplina non

Omne
tempus
audito-
rum uti-
litati im-
pertiri
profes-
sor de-
bet.

Lege
Pauli
Aegi-
netæ

in suos li
bros pre
tatione.

extant vetustiores, quorū opera aut
certior facta est aut lucidior medici
na. Suavius præ cæteris interpreta
tio est Galeno palmaria. Præter hos
vtrum alius quispiā vtilius in mani
bus versari possit dubito, quū ni
hil postea scriptum sit, quod non ab
his scriptum extiterit prius, nisi for
tè quis eos in ordinem redegerit ca
stigationem: quū nonnulla citra di
alectices præcepta veteres tradidisse
haud obscurum sit. Quare improvi
dientiam stupiditatemque quorundā
satis mirari nequeo, quorum cultus
neotericorum est, quā Hippocra
tis aut Galeni lōgè officiosior. A qui
bus non abest ignorantia suspicio.
Nam quibus Hippocratis mens con
ciliata est, reliquorū traditiones tā
tum abest vt sequantur, vt ne semel
quidem aspicere dignentur: tanta est
nobis

DE
nobis
tio
ab ill
conti
res ip
ri sin
qui v
magn
gerun
notis
Ab q
rum
potiū
nonn
Quo
alijs
tiora
tata
mita
plura
libus

nobis ab Hippocrate relicta perfe-
ctio. Sed quia plerâque aphoristicôs
ab illo pronunciata sunt, non cuius
contingit adire Corinthâ. Hinc plu-
res ipsum cum blattis & tineis rixa-
ri sinunt: seque ad ipsos traducunt,
qui ultro rem eloquuntur scilicet, &
magnis cumulis signa causasque cõ-
gerunt. Quasi numero comprehensis
notis morborum designetur essentia.
Ab quâto satius esset omnium signos-
rum explicare originem & rationẽ
potius, quàm ad vnguem illorũ, ut a
nonnullis factũ est, agere cõputum.
Quod singulorum affectuum signa in
alijs atq; alijs nũc grauiora, nunc mi-
tiora, nunc sola, nunc alijs concomi-
tata apparent, atque hæc ipsa conco-
mitantia sepe tũ superueniẽtia &
plura, & horribiliora ipsis essentia-
libus prodeunt. Fit etiam ut corpus

e 3 plu:

Cur vul-
gus me-
dicorũ
Hippo-
cratem
non le-
gat.

pluribus affectionibus vexetur, ibi
spectator medicus notarum compu-
tator animo pendet, quod numerus
inequalis sit notarum, quem prius
animo æqualem comprehenderat.

Hinc coactus aliud venatur signorū
principium, atq; haud pauciores su-
spicatur in corpore versari morbos,
quàm signa in ipso conspiciuntur.

Quod et si præ arrogantia non cōces-
serit, ipsa tamen inordinata tumul-
tuariaque medicamentorum index
est compositio, in qua quibuslibet si-
gnis & corporis partibus simplicia
conuasantur, cum copia & turbulen-
tia. Sed ab his ad Hippocratē & Ga-
lenum recedamus, quorum lectio, ut
frugifera, ita omnibus præponenda.

Corpo-
rū mor-
tuorum
sectio
multis

At cum corporū mortuorum sectio,
sæpe multis lectionibus præpolleat,
frequens eius usus in scholis erit con-
du-

ducibilis. Quia singularum corporis ^{lectioni}
 partium, quæ videlicet earum ratio: ^{bis præ}
 ne in ægris corporibus oriuntur, si: ^{pollet.}
 gnorū rationē asequimur: quū ipsa
 naturā partis oculis obijcit. Præter-
 ea quæ partium vicinitate signa ex-
 citantur, sectione omnis detegi-
 tur obscuritas. Cæterum singulas
 sectionis utilitates, non est hic lo-
 cus obiter perstringendi, quū v-
 sum medicinæ legitimum prosequa-
 mur. Nunquam igitur sectio e ma-
 nibus deponenda. Sed secandi finis is
 erit statuendus, donec ab ipsis specta-
 toribus Anatomia ritè celebrari que-
 at. Quod nisi obseruetur, reitere-
 turque crebrius, parū secantium
 auxilio profecerint. Non videtur
 vetus Academiæ consuetudo ra-
 tioni consentanea, quæ binis aut
 trinis disputationibus transactis

Secandi
 finis
 quando
 statuen-
 dus.

Defectio
vnius
& al
terius
quæstiū
cula nō
merc
tur licē
tiæ ho
nore.

medicinæ exercitationis licentiam
concedit. Nam quid facilius, quàm
quæstiunculā longis lectionibus pro
pètritam, diuque præmeditatam in
scholis publicè tueri, quum ad hanc
bonus interpres pretio sæpe condu
ctus, magnus patronus fuerit? Anne
idem parum latinus parumque in re
medica exercitatus præstiterit? certè
quidē. Quid igitur? Ergone bonis le
gibus contradico? minimè, vt qui pro
bonis digladior & abstrusas negle
ctasq; innouare contendo. Erūt sæpe
numerò per me adolescentes in pala
stram producendi, sed ex improviso
de quo quisque audire postulauerit,
erit veterum more differendum. Ita
futurum est, vt non vni dūtaxat ar
gumēto insudēt, sed vniuersā medici
nā pari modo amplexētur. Nō enim
ex parte, sed ex integro medicina
est ge:

est gestandus titulus. Sed nec ex dis-
putationibus medicinā exercitandi
venia consentiri oportet: propterea
quod inter curandum & disceptan-
dum permulta intersunt. Sæpe enim
feri videmus, constantissimos in dis-
serendo viros, in morbis coram discer-
nendis omnium esse infortunatissi-
mos. Hac de causa, quæ perfectioni
cōsummationique adhuc deesse vidē-
tur, omnibus modis sunt implenda.
Atque is extremus est erigendus sco-
pus, quem qui attigerit, omnia sit cō-
secutus, quæ recta perfecta quæ ratio
desiderat medendi. Qui non solum in
speculatione artis, sed in præsentium
potissimum morborum iudicio, ac tē-
poranea remedium salubrium in-
ventione consistit. Ita ubi quis non
vnum duntaxat affectū, sed varios,
non solum iudicarit, verum etiam
præ-

Longè
aliud est
bonus
curator
aliud dis-
cepta-
tor.

E lectio
nibus in
gerdum
ad egro
tos ad
ducendi
medici
nae stu
diofi.

presentibus remedijs, profligauerit, medicina tandem exercitationis consensum vnanimem impetrare decet. Proinde ex lectorum munere erunt à lectione, aut alioquin ubi opportunum fuerit, ad agros auditores deducendi: ubique cum illis ineunda ratio, quo pacto ex presenti morborum statu, elicienda sit medendi regula. His rerum coindicantium, temperaturæ scilicet partis, & totius ætatis, sexus, anni, temporum, loci, cæli status, consuetudinisque adiungenda est consideratio. Tum denique ex indicationum elogio, probabilis appositæque est facienda technarsis, id est, cuiusque ægrotantium propria medendi methodus. Ita manu quasi ad exercitationem sunt ducendi, alioquin huc nunquam, citra graue reipublicæ damnum peruenturi. Solent

autem quibusdam appellata secreta
tanquam in carceribus extra audi-
torum conspectum secludi, ne ipsis
illo communicentur modo, idque
non vel post excessum ex hac vita.
Id quod est euitandum ijs, quibus pla-
cet, cum libertate conscientiae suum
administrare officium. Siquidem qui
in Academijs ipsis docendi, ac profi-
tendi munus suscipiunt, sui iuris am-
plius non sunt, neque in hoc quo prae-
esse auditoribus tenentur, sibi dein-
ceps neque serendum neque meten-
dum putent, non magis quam iuris-
consultorum cautionibus sibi seruus
colligit. Auditoribus itaque qui consen-
su petrato, reip. quicquid à vobis ac-
ceperint, remetiatur, nihil non comu-
nicandum est imò noctes diesque omnis
mouendus lapis, ut & uberrimam ma-
ximam succictam & claram auditoribus

Audito-
ribus ni-
hil cœlā
dum.

curādi methodum præmādant & ingerant. Sed tempus nos ad disputationem de vrinæ inspectionibus vocat.

An Vrinæ inspectio sit admittēda, quæ hodie medicis familiaris est.

Protesta
tio au
ctoris.

NE me quis prima fronte temeritatis criminetur, quod rem multis annis, ac tenacibus vnguibus vsurpatam, in aliam à vulgari vsu cōsuetudinem coner trāsserre, prius de me iudicium facio, sua vrinā meis disputationibus dignitate nequaquā priuari. Verūm huc animus spectat, vt & vrinæ, & vniuersæ medicina cultus ad rectam redeat viā, à qua satis iam, satis grauiter aberrauit. Ad quos labores nulla re magis, quàm reipub. prosperitatis desiderio instigor: tum etiam ne iusturādum, quod

deo

deopraestiti, & omnibus Musis, in
publicis peccatis violetur conniuen-
dis. Nam qui noxios reipub. errores
prætereunt silentio, ad illorum re-
prehensionem iure coacti, bis peccāt.
Siquidem præterquàm quòd fidē me-
dicinæ datam solvunt, ijsdem ipsis
videntur consentire erroribus, & ad
perniciem calcaria adycere concurs-
rentibus: vt omittam eos, qui præter
fas non solum non reprehendunt, sed
ad reipub. corruptelam propè duces
existunt. Sed vt temerarij nomen ex-
uadam, Vrinæ inspectio scopus hisce
temporibus de morbis iudicantium,
falsa mihi vitiosaque probāda relin-
quitur. Quod quo pacto sit efficien-
dum, longa præmeditatione haudo-
pus est. Si enim ars medica certis tra-
ditionibus queat stabiliri, eius tra-
ditionibus prædicatorum, semper de ea
dem

Qui ad
errores
inuete-
ratos
conni-
uēt, quā-
tum pec-
cent.

Medici
na in du
bys limi
tibus cō
tinetur.

dem re vnum idemque & constans
erit iudicium. Atqui medicina quod
diffinitiuā doctrina sit, scientia sci
licet, salubriū, insalubrium, & neu
trorum, certò constat, in dubijs me
dicinam limitibus cōtineri. Siquidē
quæ corporis valetudo, ob quam cœ
litus medicinam accepimus, vt diui
no auxilio adiuti, ipsius misericor
diam agnoscamus, quæ inquam cor
poris valetudo postulauerit admini
cula, vt vel in suo statu consistat,
vel ab ipso euidenter declinata re
stauretur, vel quæ neutra dicitur,
vindicare possit, sat copiosè medici
na suggerit. Nam omnium corpo
rum, affectuum, causarum, signorū,
remediorumque ineffabilium, qui
bus hominibus (vt paucis multa com
plectar) valetudinem sustinemus at
que acquirimus, notitiam adfert.

Con

Concludimus igitur vnâ omnes medi-
cine a seclas, de rebus ysdem iudicio
sibi pares esse oportere & consenta-
neos. Quòd cum secus fieri vides-
mus, cum alias, tum in vrinæ iudi-
cijs maximè, aut ipsi arti, aut ipsis
artis cultoribus est error impin-
gendus. Verùm etsi compendiosè id
quidè, ars tamè nostris demonstratio-
nibus ab omni vitio impura indi-
canda est. Quas demonstrationes
si quis longius productas velit, v-
niuersam artis traditionem rete-
xendam arbitror, id quod huius
non est instituti. Igitur qui hanc co-
lunt artem in vitio sunt. Cæterùm
quod in vrinarum iudicijs omnes ab
altero discrepent, nunc tandem inci-
pit vulgus persentiscere, quosque or-
lim magnis honoribus erat oneras-
re solitus, haud longè abest, quin
dein

Vrinæ
inspecto-
rum di-
uersa iu-
dicia.

Risu di
gnares.

80 PET. MEM. HEREND.

deinceps excipiat risu. Nam quorun
dam instinctu emissa vetula, ad os
mnes ferè (non dico vbinam id factū
sit) vnius loci medicos, idem defere
bat lotium: Deus bone quot, quāque
ridiculas variasque sententias retu
lit, quas illi tragico philosophico
que vultu, veluti sacerdos ille è tri
pode, pronunciarūt. Nec deerāt qui
aureos annulos digitis versātes, plus
quam Apollinem sese iactitabant. In
ter ceteros vnus excellebat augu
rio, qui intrepidè vix lotio inspecto,
vt tanto habeatur mōstrosior, agro
tantem fœminam conijciebat, quod
verbū expiscatus erat, mulierem fœ
mineumque sexum insinuans, scili
cet ipsa, nostro idiomate, sij: dolū mu
liercule non olfaciens, pari gravita
te addebat, morbum fuisse lētum, et
duodecim annis protractum ortum:
que

DE REC. MED. VSV LIB. 11

que à medicamine sumto, ab imperi-
to Medico exhibito, lethaleque ma-
lum esse, nisi tractetur prudentius.
Quasi ipse omnium impostorum per-
uersissimus, ex solo lotio, conscriben-
dis remedijs opportunis, ipsum quem
dicebat, alterum, superasset pruden-
tia, qui in eodem erat stultorū, & cō-
silio & loco, nihil ad curationē quā-
putidum lotium adhibens. Mulierē
iudicat, puer erat: dies paucos mul-
tos extendit in annos: medicamen-
sumtum accusat, in quo nulla culpa
exitit. O hominum ineptias. O indu-
striam Hippocraticam. Prætereā re-
pereris, qui vrina loco, mortem ex a-
ceto prædixere. Alij tum frigidam,
tum ptisanam pro lotio iudicāt. An-
ne satis vehemēs hac causa est ad ob-
iurgādum Pamphilum? Atqui hæc
inter ipsos, qui bullatis chirographis
f
egrea

Predictio
mortis
ex aceto
loci loco
obtruso.

Perditis
simorū
hominū
refugiū
medici
na.

Vnde er
ror natus

egregiè in republica triumphant.
Quid pannosa muliercula, in pro-
stibulo edocta vt scabiem illā Nea-
politānam foueant, quas non pudet
diuino muneri sordidas adiungere
manus? quid denique ganeones? quid
fures? quid aleatores bonis omnibus
crapula aleisque emuncti? Anne ho-
rum omnium tandem tutissimus me-
dicina portus est? Miror me hercule
miror, tam dēfos errores à magistra-
tu non percipi, quos leuissimo tactu
licet cuique assequi. Sed ad se nihil
putat attinere negotium, quòd qui
eius propugnatores publicè habiti
sunt, non solū non accusant, sed
ipsis erroribus pariter applaudūt.
Quid plura? His ex rebus vrina
inspectio apparet erronea, nec in ar-
te, sed eius cultoribus error inest.
Qui quo pacto in rempublicam in-
res

D
rep
gus
velut
vrina
prosp
ram
morb
ration
de ve
tio,
euent
dum
ius v
gmati
oculus
hil ra
sa ve
emula
Ad q
medys
nacula

repfit, non videtur silendum. Vultus
 semper principum in republica
 veluti simia, veterum laudabilem
 vrinae intuitum considerans, qui
 prospero fiebat successu, quod co-
 ram examinatis aegris, essentiam
 morbi, ex ijs quae apparebant, &
 ratione insecuti collegerint, unde
 veluti vltronea prouenit cura-
 tio, credidit ilico talem curationis
 euentum, vrinis esse adscriben-
 dum. Nam rationis expers, cuius
 virtute veteres omnesque dog-
 matici medicinam peragunt, quae
 oculus cernit, solum iudicat, ni-
 hil ratione adiutus. Qua de cau-
 sa veteres in rebus euidentibus
 emulatus, vrinas inscrutari coepit.
 Ad quod accessit de vrinis, res
 medysque pariter in lingua ver-
 nacula conscriptio. Hinc pau-
 f 2 las

fit, de vi
 nae inspe
 ctione.

Terent.
Heautō
tim.

Medici
na & Phi
losophia
natnra
lis foro
res.

latim accreuit audacia, quòd quæ tē
tarunt, fecēre impunē. Nam omnes
licentia(vt inquit ille) deteriores
simus. Vnde tandem vsque adeò ho
minum ingenijs imbuta est hæresis,
vt agrè extirpari queat. Quare ne
scio, quàm frugi sint scriptores, qui
medicinam in talem vultum mutare
gestiūt, quo quisque vt quadā Thai
de, citra vllum discrimen abutatur.
Quum tamen æquè omnibus in cons
fesso sit, Medicinam Philosophiam
que naturalem magna necessitudine
sorores esse arctissimè coniūctas. At
temulenta obstetrix, aut impurus
ganeo, qua parte aut Medicinæ aut
Philosophiæ ornati sunt? Quibus ra
tionibus in discernendis affectibus
medicamentisque parandis obuersa
ri dixeris? Atqui his via sunt & oc
casio, qui germanis calamis arcana
me:

D
medi
da es
sippiet
fide n
rores
puden
næ in
propin
quum
luti in
sas, di
ex mo
eti nat
quoru
meden
dicati
quòd
morbo
dam ab
dicus
exemp

medicinae detegunt. Verum venia dā
 da esset errantibus, nisi pro eorum in
 sapientia liceret respublica, quæ bona
 fide nihil non admittit. Nam vt er-
 rores breuiter perstringam, quos im-
 pudens euomit in rempublicam vri-
 nae inspectio, necem sæpe pro salute
 propinat. Nā quā aliter fieri possit,
 quū ipsa medendi ratio semper ve-
 luti in scopum, in morbi intendit cau-
 sas, differētiās, ac id genus alia, quæ
 ex morbi dispositione, & loci affe-
 ctū natura semper conflare debet. Ex
 quorum cognitione princeps oritur
 medendi indicatio. Sed huic soli in-
 dicationi non obtemperant medici,
 quod rerum gerendarum aduersus
 morborum malitiam, consensus qui-
 dam ab eo implorandus est, cuius me-
 dicus minister dicitur. Huius rei
 exempla in rebus exterioribus mul-
 ta sunt.

Vrinae in
 spectio sæ-
 pe mortē
 pro salute
 propinat.

Regis
pruden
tis exem
plum.

ta sunt. Etenim rex tametsi hostium iniuriam ferro belloque vindicandam non ignorat, prius tamen, quam ad arma confugit, suam potestatem præmeditatur, recensetque exercitus, ut quantum agere per illa liceat, non ignoret, ne ex improviso conflictu, vulnus accipiat lethalius. Ita prorsus in medicina facere conuenit. Indicatur enim à morbis ipsis, quid & quo pacto sanitatem ad suos limites reducat, sed quia cum hoste sat feroci negotium est, ipsa medicorum hera assentiri debet, suasque vires vicissim eloqui, si fieri possit. At hera medicorum vires sunt egrotantium, quæ à morbis indicationes remediorum moderantur. His adduntur ætas, locus in quo decumbit æger, temperamentum,

Vires egrotantium hera est medicorum.

con:

consuetudo, & id genus alia: quorum omnium gratia coguntur medici, ijs addere aut abstrahere, quæ in morbum agenda animo conceperant. Quod quum ita se habet, manifesti errores urinae inspectionis existunt: quæ ut morbi diuinare essentiam non potest, ita vires, cæteraque coindicantia ægerrimè augurio asequitur: quorum omnium maxima habenda est ratio, si ægris rectè consulendum putauimus. Sed dixerit fortè aliquis, non omnes ex vita demigrare, quibus ex urina inspectione medicamina congesta sunt, ea de causa mitius esse ferendum. Nec mirum sanè, quòd medicorum non parua est hoc in negotio astutia & cautio, qui cum nocumentum timeant, id præscribunt, quod si non

Astutia
medicorū
in præscri

bendis
medica
mentis.

Medico
rum ad
errores
conniue
tium ne
gligētia
inexcusa
bilis.

prosit, nō noceat tamē. Atqui quū
quod sæpenuerō fit, fortunæ salu
tem committunt, addunt verbum
si, quo tandem malam suspicionem
declinent. Qua ex re perspicuum fit,
quòd plures ex morbis sua natura,
quàm opera medicorū ad bonam va
letudinem repetunt, id quod fortui
tò curari dicitur. Hinc est quòd pe
riculo nō vacare dixerim, quicquid
præter virium nutum in medicina
tentatur. Idcirco medicorum negli
gentia inexcusabilis est, qui non so
lum nictantibus oculis errores per
transeunt, verū etiam errabunde
multitudini acquiescunt. Verum id
est, in suo cœtu satis debacchātur in
Empiricos, sed semper intra parietes,
ne foras erumpat sermo. Interea
se se non respiciūt qui magis in noxa
sunt, quàm Empiricorum vllus. Ete
nim

Re
præse

nim omnis durat ad ultionem ani-
 maduersionemque malignitas. At-
 qui nostrum est, etsi non animadu-
 tere in malos, patefacere tamen pec-
 cata magistratui, de qua re postea.
 His itaque perspectis, quod scilicet
 hæc vrinæ inspectio ex medicina
 fundamentum non sortitur, & qui
 hanc sequuntur errores, mirum in
 modum aggrauant rempublicam, o-
 mnino videtur in republica ne no-
 minanda quidem esse, tantum abest
 ut diutius usurpetur. Quod prope-
 diem fore confido, propterea quod
 maior nunc sit proborum medicorū
 concordia, quam ante annos multos,
 in qua omnes dirimendi errores po-
 testas inest incredibilis.

Vrinæ in-
 spectio
 prorsus
 abrogan-
 da.

Recta medēdi ratio ægri
 præsentiam desiderat.

f s Nihil

Lege
Cor. Cel
sum lib.
tertio, ca
pite 4.
Vers. Ex
his autē
intelligi
potest.

Nihil quicquam in aegris quē
quam tentaturum arbitror,
nisi id constet, gratia cuius agat, id
quod agit, quum omnis actio ratio
ne non stipata, temeraria sit & fru
stranea existimanda. Porro id quod
in medendo tanquam scopum quēri
mus, est proxima constitutionum la
sarum causa, quo accedit morbi es
sentia. Hac inquam medendi metho
dus utrinque comparatur, tum ex
locis affectis, tū ex ipsa morborū na
tura. His causa, quæ proximā ledē
tem causam intulit, iungēda est. Nā
hanc nisi exemeris, aduersus mor
bum ne hilum quidem profeceris.
In horum contemplationem venire
is debet, cui sua curatio honorifica
futura est. Atqui fortasse morbos
diuinare ex lotio arduum non fue
rit, in quo tamen multi laborant,
ne

DEREC. MED. VSV LIB. 91
ne dicam omnes. Sed an locorum
affectorum coniectura sit absenti
facilis, quarendum est. Quod au-
tem nulla sit corporis particula,
quin à natura actioni vel per se
praesit, vel cum alijs pariter in-
seruiat, fit vt actionis laesio lo-
cum denotet dolentem. Actio-
num enim lesarum obiectarum or-
culis cuique communis est compre-
hensio. Quare à lotij portatrici-
bus earundè significatio medicis fie-
ri potest. Sed actiones intus la-
tentes tametsi fortasse lotium lasas
esse reuelarit, aut significauerint
nuncij nihil appeti, nihil intus
retineri, nihilue excerni, lasa-
rum actionum certa indicia, in-
pso tamen primariè affectos locos
certò non describunt. Propterea
quod vitium destructi appetitus,
non

Actionis
lesione
locus do-
lens de-
notatur.

non à sola parte quæ ipsum sustinet,
 sed ab alijs non paucis, inuehatur.
 Quid si in dolore fuerint partes se-
 pto transuerso superiores, quarum
 affectuum sputo crebrius quàm vi-
 nis purgationes fiunt? Cuiusmodi sūt
 pleuritis, peripneumonia, empye-
 ma, asthma, angina, in quibus nihil
 equè animaduersione dignum est, at
 que ipsum sputum, à quo in ipsi
 morbis admoniti, remedia presen-
 tia, aut eadem retinemus, aut ad alia
 accurrimus, vt nobis medicorum fa-
 cilè princeps Hippocrates auctor est.
 Inquit enim, dum morbus siccus est,
 morbo potius, quàm naturæ incum-
 bendum: contra, humidior existen-
 te morbo, ab ipso ad vires transgre-
 dimur. Quod in hunc modum acci-
 pio. Siccum morbum appellat, in quo
 nihil expectoratur spuiturque, vn-
 de

ND.

sustinet,
ebatur.
artes se
quarum
am viri
modi sit
empyre
us nihil
n est, at
in ipsi
presen
ad alia
or fa
or est.
us est,
acum:
cisten
s gre:
accis
n quo
vne
de

DE REC. MED. VSV LIB. 93

dequis humidus sit, facile colligi po
test. Est itaque sicco morbo tan
tis per inuigilandum, donec materia
expectorationi sit accommoda, dein
de equabili alimenti mensura viri
bus feremus auxilium, vt materiam
effectam fluidam robore excludere
possint, ad quod opus ante coctionem
materie, illis adeò non ege batur.

Hinc quòd grauior perniciosiorque
à morbo quàm viribus imminebat
noxa, maior erat cura habenda mor
bi, quàm virium. Quemadmodum
preparata ad expectorandum mate
ria, viribus plus auxilij debetur,
quàm morbo, quòd earum imbecilli
tas ad eijciendum sputum inepta suf
focationis anxietatem ilicò attule
rit. Quo pacto in anxijs his rebus ab
sens medicus sese geret? Quis præ
tereà illi delineabit temperaturam
egro

agrotantium? Quis vires totius familiæ heram, ad assen ponderauerit, à qua ne latum culmum destitit? Et ere fas est? Profectò hinc esse non dubito, quin tumultuariæ medicaminum conglomerationes originem traxerint. In qua qui copiosissimus existit, præ cæteris florere creditur. Quid de his aliud existimes, quàm quòd sibi liberi sint, non naturæ serui? Hi sunt Hippocratis principis medicorum immemores, occasionem præcipientem, experientiam periculosa, difficile, quæ iudicium appellantis. Et merito quidem. Nam iudicium medicorum ad morborum essentia, causarum, differentiarum, locorum affectionum, virium agrotantium, ætatum, temperaturarum, remediorum quæ, denique omnium cognitionem

pro:

In Apho-
ris. sectio.
prima.

ND. DE REC. MED. VSV LIB. 95
protrahitur. Ex quibus omnibus ipsa
derauit medendi Methodus. Atque si ve
teribus, de ijs quæ in conspectu erant,
iudicium visum est difficile, an rectè
quis absens de absentibus facile illud
arbitrabitur? At dixerit quis, humo
rum redūdantiū notā, veteribus Eu
phoriam vacuatorū extitisse, colorē,
& nonnullis gustū. idque Hippocrate
teste. In turbationibus, inquit, alui,
& vomitionibus quæ sponte naturæ fi
unt, si qualia oportet purgētur, con
fert & facillè ferunt, sin minus, con
trā accidit. Atque hæc nota ab astanti
bus observata, medico absenti enarra
ri potest. Atqui his ego experiētia pe
riculosā obycio, etiā in rebus sat eui
dētibus. Quare ne nos, quēadmodum
Phryges, sapiamus serò, tota metho
dus aīo præmeditanda est, donec id,
quod quasi digito curationē mōstret,
cer-

certissimè simus consecuti. Proinde inquit, & regionis, & temporis, ætatis & morborum habenda est ratio, pro quibus talia vacuari conueniat, nec ne. Morborum conditio in diffinitionem, essentiam, proprietates, propria accidentia, & quatuor tempora, principiū, incrementum, statum, & declinationem distinguitur. Horum omnium habenda est ratio, pro quibus talia vacuari conueniat, nec ne. Hinc sudores Hippocrati in malignitatis suspicionem cadunt, quibus suis morborum temporibus siue calidi siue frigidi fluunt, quamuis frigidi deteriores calidis. Morborum præterea differentiarum utilis est notitia, quæ medicum eorū, quæ circa ægros fieri expedit, reddit certiolem. Huius rei vicissim testis est Hippocrates. Victus tenuis

Hippoc.
Aphorif.
sectione
4. & lib.
Prenotio
num.

ND. DE REC. MED. VSV LIB. 97
roinde
ris, aeta
ratio,
ueniat,
in disse
es, pro
tempo:
atum,
ur. Ho
io, pro
at, nec
in ma:
qui
bus si:
quam:
Mor:
um v:
eorū,
, red:
cissim
tenuis
et

Exquisitus, inquit, in morbis qui
dem longis semper, in acutis verò ubi
non conuenit parum tutus. Quo loco
iudicium ratione differentiarum ob
seruandum in diæta comprobatur. Nā
in longis morbis, inter principium,
et vigorem, longum temporis inter:
uallum interest: quare ne ægri inter:
uias inedia emaciati prius, quàm vi:
gor appropinquet, deficient, ait vi:
ctum tenuem et exquisitum parum
tutum esse. Idem obseruari iubet in
acutis, ubi non conuenit: rursus quā
dam morborum partitionem faciens.
Nam prior erat morborum in longos
et acutos distributio, utrique
debitam victus rationem attribuēs.
Posteriùs verò acutorum inter se fit
diuisio, quæ nonnullorum acutorum
cum morbis longis affinitatem de:
monstrat. His laborantibus victu

g pro:

prospiciendum pleniori, quàm ijs,
quorum statim a principio, vel ad
mortem, vel salutem, in propinquo vi
gor est, quorum natura longè à longo
rum morborum conditionibus di
stat, lēto gradu ad vigorem inceden
tium. Ex acutis rursus sunt, qui me
dium extremorum occupant, alij v
trisque extremorum vicini. Horum
enim vigor in probata victus ratio
ne, administrationeque remediorū,
haud segniter notandus, constans
rerum gerendarum commoderator.
Qui quibus modis impetretur, nequa
quā suis Hippocrates traditionibus
obliuiscitur, iudicium medicorū per
se difficile, supra modū illustrans.

Morbi ipsi, inquit, & anni tempora,
& periodorum inter se proportionis
observatio, siue ea quotidie, siue al
ternis diebus, siue maiore interval
lo

lofiant, paroxysmos & statum mor-
 borum indicabūt. His annectit, quæ
 postea apparent, vt sputum in pleuri-
 tide. A morbis quidē ad vigoris præ-
 notitiam iuuaberis, ipsorum disse-
 rentiam consequutus. Diuturnorū
 enim ad vigorem progressus fit pede-
 tentim. Cuiusmodi sunt tabes, hy-
 drops, melācholia, et cæteræ affectio-
 nes diurnæ. Atqui vt recte mor-
 borum diuturnorum naturam com-
 paremus, videntur memoria tenen-
 decansæ, ob quas morbus euadit pro-
 lixior. Est autem morborum diu-
 turnitatis causa non vniusmodi, sed
 multisaria. Nam alius longus effici-
 tur ratione materiæ proximè af-
 fectum continentis, quia lenta est,
 crassa & viscida: cuiusmodi pi-
 tuita est, & succus melancholicus,
 quorum morbi eò diuturniores

Causæ
 morbo-
 rum diu-
 turnita-
 tis mul-
 tisariæ.

existunt, quòd succi difficiliore
 dioreſque motu ſint. Habet etiam
 vim in hiſ aliquam cauſa veteri-
 bus coadiutrix appellata, qualis eſt
 cutis meatuū obſtructio. Nec in ho-
 rum generatione otioſa eſt cauſa ef-
 ficiens. vt aër frigidus, ætas, aëris
 conſtitutio. Valet præterea ſitus
 partis alicuius, ad lōgos morbos pro-
 creandos, vt lienis poſitus, ob lon-
 ginitatem ad recipienda remedia
 incommodus. Eſt inſuper locus ma-
 teriam continens ſubinde in cauſa,
 vt ſi ſtrictior arctiōrque exiſtat, quàm
 materiæ contentæ conuenit, vt in hy-
 drope materia per ſe ſatis ad fluxum
 apta, loci anguſtia detinetur. Ad-
 hæc naturalis facultas quando ma-
 teriam nec alterare, nec coquere, nec
 expellere præ imbecillitate poteſt,
 ſed potius auget, vt in ſenio conſe-
 rit.

Etis

DE
 Etis, l
 Deni
 qua de
 tes ſol
 tenem
 longa
 curari
 pereſt
 tione a
 ſens c
 differ
 aut ex
 rit, l
 princi
 ſcet.
 rum,
 cauſi
 nibus
 inter
 mus.
 ſic in

Etis, longoque morbo debilitatis.
 Denique propter partem ipsam in
 qua delitescit morbus: ut sunt par-
 tes solidæ, quæ mordicus effectum
 tenent: quo nomine hæctica febris
 longa redditur, quæ sola alteratione
 curari debet. Quia ubi nulla su-
 pereft materia, non valet purga-
 tione auxilium. Has inquam si ab-
 sens causas & dictam morborum
 differentiam, aut ex putido lotio,
 aut ex verbis narrantium college-
 rit, liberum profectò in morborum
 principijs, nutriendi spacium cogno-
 scet. Sed tempus vigoris morbo-
 rum, non ex differentijs omnino,
 causisque morborum, sed ex accessio-
 nibus & periodorum proportionis
 inter se observationibus perdisci-
 mus. Nam ut dierum in continuis,
 sic in intermittentibus, interpola-
 g 3 tiff

tisque periodorum numerus confert.
 Siquidem in genere acutorum, natu-
 ra & cōditio, ad summum tribus se-
 ptenarijs remittitur. Quemadmodū
 ex interpolatis quidā tot periodis.
 Ex quibus omnibus in vniuersum
 morborum acutorū terminos cerni-
 mus, ne temporis ignari, quo morbus
 finiri natura debet, vlteriū expecta-
 tionē vigoris differamus, quā ipse
 sese morbus extēsurus est. Quare po-
 sitis certis terminis, intra quos mor-
 bus ad finem properat, in his medi-
 cus, tāquam in palestra, se totum de-
 dere debet inueniēdis illis notis, qui-
 bus certō statum morbi futurū sciat.
 Est autem præcipua nota, quæ natu-
 ra in morbum victoriam nunciat, i-
 psa concoctio: veluti morbuū victorem
 declarat, prostratis viribus summa
 cruditas. Hac verò signa suos vicis-
 sim

sim dies sortita sunt, quibus vel ad mortem, vel ad salutem sunt appare-
re solita. Id quod Hippocrat. aphori-
sticos posteritati reliquit. Index, in-
quit, septimi quartus: sequentis septi-
mana octauus initium. Spectandus
quoque est undecimus. & cæt. Certè
dū hæc in mentē veniunt, vix dicam,
quantū mihi animus conciderit, nec
iniuria. Nā huius tēpe statis multo-
rū medicorū abusus artis asperos cō-
siderās, nihil aut parū admodū quod
cū vera medicina ritè comparari pos-
sit, reperio. Qui neq. morborū diffe-
rētias, neq. tēpora vlla, neq. egrotāti-
um vires, tēperaturāue, neq. an in so-
lidis partibus, an in humoribus ma-
lū sit respiciētes, ex fœtido mutōq. lo-
tio, vnica purgatiōe, aut tabellato (si-
dijs placet) totā horæ vnius spatio
pyramidē absoluūt. Quid dicā āplius

Section.
2. Apho.
24.

Contra
hos lege
Corne-
lij Celsi
lib. 3. ca.
4. versu
Ego au-
tē me
dicamen-
tor. & c.
Et, Opti-
mū me
dicamē-
tū. & cæt.

excordes esse & atheos oportet, qui
 citra conscientiae stimulum tam illo-
 tis sordidisque manibus diuinū mu-
 nus pertractant. O tempus studium
 quæ Hippocratis deploratione dignis-
 simum. Quis nunc prognostica, quis
 prorrhethicas prænotiones, quis a-
 nimaduersiones coacas secum ad æ-
 gros circumfert? Quorsum de diebus
 decretorijs libri tres, ac totidem de
 crisibus Galeni spectât? Quis est qui
 hisce tēporibus ex dictis libris salu-
 tem ægris, sibi quæ gloriā pariat? An-
 ne vno calopodio omnes calceamus?
 Nā quid aliud fieri fatebimur, quā
 de omnibus lotijs in morē coccygos
 eadem cantilena canitur, atque ex vri-
 nario præfagio medicinā facimus?
 At si id non facimus, quæ erit scri-
 bendi regula? Anne in ærem scribi-
 mus? Quum maxima medicorum

pars

pars lotium in iudicium abhibet?
 Anne satius æquiusque foret nos ad
 naturæ cuiusque disciplinam doctri-
 namque accommodarier? Siquidem
 minister naturæ medicus, haud vbes-
 rius suum exequi officium potest, in
 agendis educendisque è corpore re-
 bus, quàm naturæ solertiam & ve-
 stigium secutus. Quod enim ipsa per
 se natura, suæque providentia niti-
 tur, si vires ipsi adfuerint æquales,
 prorsus inculpatum est, & in com-
 modum agri cedit. Verùm quia ni-
 mium vel fracta viribus, vel magis
 priuata robore, quàm par est, sæpè
 vel nihil potest moliri, vel ab ince-
 pto cogitur desistere. Hinc est quòd
 medici manus auxiliares ferre de-
 bēt, geminamque adminiculi viam
 intelligimus. Etenim si in totum ca-
 loris vires cessant, vt nequaquam

materiam queat preparare: quod fit
aut imbecillitatis ipsius, aut humorū
malignorum gratia, in quorum con-
coctione vires prius obtunduntur,
quā potiātur victoria. Hoc ubi fit,
ibi est à principio remediorum im-
plorandum auxilium. Medicorum
que in hoc potissimum cura ponitur,
ut calorem in tantum refocillet, quā
tum humorū coctio caloris desidera-
re videbitur, tandemque per expedi-
tos locos excernantur. Altera autē
est, ubi viribus destituta natura, in-
ceptūque relinquere, aut à recto sco-
po ob roboris fractionē aberrare co-
ēla est. Porro ab incepto desistere ex-
istimabitur, si incipientes fluere hu-
mores, omnino omnes, in quibus vir-
tū fuerit, non effundat, sed magnas
sinit permanere reliquias. Ibi tūc me-
dico cōsilio opus est, ut quicquid est

DE
reliq
rare c
res in
lem d
re me
morū
bile a
magis
rinat
gnobi
ta ma
nostr
appro
maxi
locus a
decer
Qua
his de
gris p
quē e
de ipsi

reliquū abstergat. A scopo verò aberrare creditur, si materia siue humores in viā locūne minimē conducibilem dispergātur. In hoc erroris genere medicorū mūnus est, peccātem humorū eruptionē vel abscessum, si nobilē aliquā partē inuaserint, in locū magis opportunū tū reuulsione, tū deriuatione castigare. Sin particule ignobiliori idē cōtigerit, erit maturata materia ex parte extrahēda. Quā nostrā sententiā Hippoc. his Aphor. approbat: Quæ educere oportet, quod maximē vergere videbūtur, ducito, locis acvijs vtiliter eō ferētibus. Quæ decernūtur, decretañe sūt iustē. et c. Quæ matura coctāq. sunt. et cæt. De his vt absēs medicus cōmodē possit ægris prouidere, nullā rationē colligo, quū etsi in cōspectu ægri fuerit, de ijs dē ipsis rebus iudiciū sit difficilimū, præ

Hippoc.
Aphori.
lib. pri.
apho. 21.

Aph. 20.
& 22.

Salute
iam pe
nè despe
rata, vul
go iur
ad medi
cum.

præcipuè quùm hisce temporibus
medicorum priùs non audiatu con
siliu, quàm salus ægri propè de
sperata sit. Atque tunc temporis sa
uissima duntaxat ab astantibus
notantur symptomata, cuiusmodi
plerunq̃ue aut longitudinem aut
magnitudinem vehementiâq̃ue sub
sequuntur morborum. Quibus frue
strâ conatur subuenire medicus, ni
si horum fontem cautè intercipiat,
eorumq̃ue generationi restiterit. At
qui quùm de coquendis humoribus
verba fiunt, hanc coctionē minimè,
neque ad medicum, neque ad medi
camenta, sed ad calorem nostrum na
tium refero commune corporis in
strumentum, qui coctor est, excre
tor, distributor, assimilator, & nu
tritor. Nos autem coctioni inuigila
tes, calorem tantum ad eum calidi
tatis

END.

mporibus
atur con
propè de
mporis fa
tantibus
iusmodi
em aut
que sub
bus frue
cus, ni
rcipiat,
erit. At
moribus
inimè,
medi
rum na
ris in
excre
nu
igila
alidi
tatis

DE REC. MED VSV LIB. 169

tatis gradum producimus, in quo tu
tòcū humoribus cōflictetur noxijs,
eosque pessundet & superet. Sed hu
morum in primarum secūdarumque
qualitatum examinatione subsistit
consideratio, cui accedit eorundem
copia, & copię causa. At secunda
rum qualitātū noxa est crassities,
viscositas. et cæt. Quare si contingat
humorem frigidum esse & viscosum,
nō perinde fuerit, quibus caloriferis
remedijs opē tulerimus calori. Nam
præter caloriferorū exhibitionē, ea
etiā propinanda sunt, quorū opera in
cidatur viscositas: quæ mediocria in
primis esse oportuit, ne viscosus hu
mor, sua natura ad lapideā substan
tiam procliuis, valde excalsfactus
in lapidis morem indurescat. Est igitur
caloris hamorisque collatione in
ter se peracta calor ad certos quosdā

ordines, qui coctioni sine nocumēto
 cōpetunt, planè moderandus. Quo
 loco commemorabile est peccatū eo-
 rum, qui absentes absentium curam
 suscipiunt, citraque vllam notitiam
 eius, quod in medēdo primum est
 præcipuum, e uestigio arripientes ca-
 lamum, totas pagellas egregia largi-
 tate medicamētis complēt, inter quæ
 cuiusvis generis medicamenta con-
 spexeris: etiam sine discrimine tenui-
 um partium, cum ijs quæ crassarū,
 sunt ridiculè conspersa. Atque suas
 scriptiones in scrupulos & grana dis-
 secant, quasi spectatissimè in certos
 ordines digerant, qui nihil minus
 quàm ordines norunt. Nam et-
 si omnino in colligendis gradibus
 exactos esse non liceat, in gradum
 tamen proximum aut semigradum,
 hoc est maximè vicinum facile per-

ueni-

DE
 ueneri
 est. Si
 secunda
 leno to
 ris, v
 Quod
 lentis
 dex
 non p
 rum
 sempe
 quor
 daru
 pers
 Hæ
 lum
 sancti
 mitt
 um o
 tiurg
 vel i

nenerimus. Sed acri praesentia opus
est. Siquidem internae manus cutis
secundae valetudine praedictorum (Ga-
leno teste) de caloris gradu iudicatus
ris, veluti Thesi filum, futura est.

Quod quum fit collatione bene va-
lentis, cum eo qui aeger decumbit, ius-
dex medicus procul ab acribus esse
non potest. Manifesti sunt, in quo-
rum ore, & (ut vocant) receptis,
semper veterum existunt antidota,
quorum tum primarum, tum secun-
darum qualitatum ordines utrum
perspectos habeant, ipsi viderint.

Hac quum ita se habeant, pericu-
lum constare arbitror, in quo ver-
santur illi, qui absentium manus ad-
mittunt. Etenim tametsi absenti-
um opera adiutari videantur, eripi-
unturque malis, quibus cruciati sunt, saepe
vel in eundem morbum recidunt, vitamque
cum

Magno
cū peri-
culo ab-
sentium
medico-
rum ma-
nus ad-
mitti
tur.

cum morte commutant: vel in mille
vitiorū genera precipitati, plusquā
martyres reliquam vitam degunt.

His renibus relinquitur calculus:
hic perpetui catarrhi hæres effici-
tur: alijs ventriculo intemperies su-
perest, quæ incredibilium paulatim
affectuum mater est. Vni hepar vio-
latur: alij sensim exulcerantur pul-
mones: Alijs visus fit turbulentus.

Quòd si singula prosequar, metus es-
set, ne in longum productus sermo
beneuolum lectorem tædio enecaret.
Proinde finem dicendi facturus, ad
rectam medendi rationem, ægri præ-
sentiam desiderari arbitror.

Medicus vt suo satisfaci-
at officio, tenetur ad alteros
medicinæ cultores ratione
re

reprehēdere, accusare, vin-
cere coram Senatu.

OMnis officij susceptio reipub.
intuetur cōmodum, vt quā-
maximē suo quisque officio in ipsam
commoditates vtilitatesque cōferat.
Etenim honesti pars est, & viri pru-
dentis munus, si in eos beneficiū con-
feramus, quorum auxilio studioque
commoda nobis vita & angustijs li-
bera contingit. Id quod fit omnium
ciuium eodem muro circumcinctorū
atque reliquorum in sese mutuō col-
latione reciproca. Quæ veluti vincu-
lum est, quo hominum ciuilis congre-
gatio diu incolumis vnanimisque ser-
uatur. Igitur mutuo ciuium in sese
studio demto è republica, aut rerum
bonarum simulatione ciuibz sese
excipientibus, certè haud leuem no-
b xam

Nam accipit respublica. Quare si hu-
 ius prosperitas sit & utilitas, quam
 obrem quis ministerium officiūque
 expetat, quoquoersum oculi consi-
 ciendi sunt, quantum quidem officij
 magnitudo patitur, ne quicquam in
 repub. redundet, quo eius euertatur
 tranquillitas. Proinde quum cete-
 ros in republica ciues, ad hostes pro-
 pulsandos vigilantissimos esse oportet,
 tum maximè medicos tales esse
 decet, corporum sanitatum custodes.
 Dilabi enim respublica debet laben-
 tibus membris, quòd respubl. corpus
 sit multis connexum membris, quorū
 laborante aliquo, eius actio quies-
 cit, quæ plurimum antè est prodesse
 solita. Hinc aut carere respub. cogi-
 tur, aut duplo carius cōparandum,
 quod prius tolerabili pretio ad vi-
 tam conflare potuit. Ita premitur

res

respu-
 tateq;
 modu-
 tur, q
 reipu-
 bonā
 ita me
 no mi
 cultor
 res pr
 Nam
 um, q
 absol
 mo co
 putan
 gulis,
 rantu
 quit,
 error
 que e
 pere

republica, omni libertate superflui-
tateque dignissima. Igitur quemad-
modum illi haud exiguo vitio verti-
tur, qui regis voluntate imperioque
reipub. facilius patrocinator, muros,
bonasque leges finit collabi ciuitatis,
ita medicorum dignitas violatur, diui-
no muneri praefectorum, si medicinae
cultores sese, non autem propugnato-
res pro viribus pariter ostenderint.
Nam medicinae latius patet officii-
um, quam sola eius distributio id
absoluisse credatur. Siquidem ani-
mo conuicti debemus, ut quae vitae re-
putantur fundamenta, ad eum à sin-
gulis, a quo tribuuntur, semper refe-
rantur. Atqui hoc rectè fieri ne-
quit, nisi medicina cunctis exuta
erroribus, quibus potestas bona-
que eius in nos clementia magno-
pere denigrari solet. Quocirca
h 2 quum

Medicos
non solum
cultores,
sed & pro-
pugnato-
res medi-
cinae esse
oportet.

quum propter umbram opacā, quam
 in medicina obseruant plurimi, ipsā
 sibi artem proponunt, non ut artifi-
 ces sed imperiti rerum propè omnium,
 haud alia de causa, quā quod vitā
 suauem, cum argenti copia facile cō-
 sequantur: quorum versutia igna-
 uiaque æquē medicina splendor, atque
 boni alicuius viri fama obrectatio-
 nibus obnebulatur maleuolorum,
 atque ut æstate media nubecularū
 densitate solis obruitur claritas. Igi-
 tur quēadmodum vi caloris solis, dis-
 cussis nubibus, ipse in terram vultū
 reducit suū, ita veros medicina mi-
 nistros ruptis impostorum procel-
 lis, inclutam medicinam, donum dei
 sanctissimum, ab omni iniuria vindi-
 care oportet, ne diuina inprimis in
 omnes homines misericordia, suis
 meritis humana fraude excidat, dei
 de

DE
 de vt
 publi
 serico
 tum a
 dicos
 tuit.
 redde
 na lan
 peregr
 vnicu
 na ad
 rium
 cit, n
 Is ver
 uit ne
 gnomi
 Est a
 re, qu
 diam
 ingent
 sa est

de ut detestabilis glorioforum à re:
 publi. eximatur fallacia. Huius mi
 sericordiæ ac reipublicæ deus, quan
 tum ad medicinæ cultum attinet, me
 dicos præcones defensoresque consti
 tuit. Estque more euangelico ratio Luc. 16.
 reddenda villicationis nobis à diui
 na largitate elocata. Dominus etenim Matt. 25.
 peregrè profecturus, seruorū alteri & Luc. 19.
 unicum duntaxat pondo, alteri plu
 ra ad lucri augmentum erogat. Ve
 rum reuersus, eum, qui plus lucri fe
 cit, maioribus negotijs præstituit.
 Is verò qui heri sui commodum cura
 uit negligentiùs, præcipitatus ad i
 gnominiam, è familia eiectus est.
 Est autem medicina ex eorum gene
 re, quæ deo ob ipsius in nos misERICOR
 diam singularem, gloriam conciliat
 ingentē. Cui igitur medicina commis
 sa est, diuinæ dignitatis illi vicissim

Medicus
diuinæ
clemen
tiæ in o
mnes ho
mines di
tribu
tor.

committitur cura, dandaque opera
est, ne eius incuria honos deo & glo
ria minuatur. Est enim medicus,
quum sine cultu medicina non sit, di
uinæ in omnes homines clementiæ in
tercessor & distributor. Quanquā
igitur fortasse ne latum quidem cul
mum à recta medicina distributio
ne recesserit, tamen si in suo conspe
ctu ignaris peruersè administrari
ipsam viderit, neque reprehenderit
tamen, ab omni forde immūditieq; ex
purgatus haberi nequit, quod nō mi
nor in redimēda ab erroribus repu
quā in recto syncerōq; medicina mi
nisterio, esse cura possit. Nam & dei
& reipub. magnopere interest, quo
modo remedia ad salutem cuiusq; tri
buta, quis elargiatur. Siquidem que
ad Dei gloriam & reipub. tranqui
litate spectāt, si quis inuertat, haud
le

leuia peccata committit. Quæ à quo
 sunt corrigenda potius, quàm ab eo,
 qui ad hoc ipsū à Deo cōstitutus est?
 Quum itaq; medicus hic testis est di-
 uinæ misericordiæ (quæ partī inter
 cætera eiusdē dona è medicinæ cultu
 perdiscitur) inprimis cū omni animi
 anxietate in suo versabitur officio,
 ut tā in cognoscēdis affectibus, q̄ re-
 medijs exhibēdis, omnē culpā decli-
 net. Deinde apicularū exēplo hostes
 ab alueario propulsantiū, fauo dul-
 cissimo insidiātes, diuini in nos bene-
 ficij obscuratores, a repub. bene hone-
 stēq; constituta longissimè sunt amo-
 uendi. Quales hæc nostra tempestas
 (proh dolor) multos libertate do-
 nat, quòd sua quēque plus trahat vo-
 luptas & lucrū, quā eos diuina di-
 gnitas utilitasq; reipub. cōmouet. Ve-
 rum in quos collatum est diuinitus

Pseudo
 medici a
 republic.
 propulsa
 di, ut fu-
 ci ab api-
 cularū al-
 uearijs.

beneficium, illis, si qua sit sumenda,
 non conceditur ultio. Quamobrem
 fortè quis, hoc operculo cooperire se
 volet, & peccatis medicina abuten-
 tium indulgere, quod absurditate
 nō vacat. Quandoquidē singulis nec
 medicina, nec iudicium cōpetit, pro-
 ptereā quòd vnico ministerio reipu-
 incōmoda fulcirinequeāt. Hinc erat
 necesse cū reipub. incōmodis, admini-
 strationū varietates rectē pōderari,
 ne vllū in repub. occurrat malū, cui
 mederi nemo possit. Quade causa ma-
 gistratus in repub. regnat veluti ca-
 put, commoda incōmodaque pariter
 reipub. prudenter recensens, illa vt
 tueatur, hæc verò vt studio diligen-
 tiaque rescindantur. Verū cū nō
 omni disciplinarum genere magistra-
 tus politus sit (nō enim omnia possu-
 mus omnes) erit censura, quæ aucto-
 ri:

DE
 ritate
 illis
 quos
 pollen-
 cienda
 tē hos
 rit. Q
 reijcie-
 tinet,
 que te
 nec an-
 reipub
 ad fac-
 stare p
 Atqu
 dum.
 rū con-
 diam
 ercity
 (vt au-
 let in

ritatem merebitur, instituēda, cum
 illis, qui ad errores extirpandos,
 quos in repub. cernimus, industria
 pollent & solertia. Hinc circumspi-
 cienda est respub. ne ignoretur, si for-
 tē hostis quispiam in ipsam irrepse-
 rit. Quòd si irrepserit, à te vindictā
 reijciens, ut quæ ad magistratum at-
 tinet, iudices certos facies, paratum:
 quæ te ostēdes, sed nec lucri, nec odij,
 nec ambitionis gratia, verū amore
 reipub. diuinæque dignitatis causa,
 ad faciēdum periculū, utrūm re præ-
 stare possit, quod iactitabat verbis.
 Atqui id quo pacto fiat, est dispicien-
 dum. Præter vulgarem mechanicorū
 consuetudinem nobis ad hāc rem
 viam promissimā, nullū ad sui ex-
 ercitiū genus admittentiū, qui probē
 (ut aiunt) non fecerit: plurimū va-
 let in medicina ratio, ut quæ tota ra-
 tio

Magistra
 tui indi-
 candum,
 si quis pe-
 regrinus
 medicus
 in repub.
 irrepse-
 rit.

Nemo
bonus
medicus
est, qui
non idē
fit & Phi
losoph⁹.

122 PET. MEM. HEREND.
tioni innititur. Nā qui Philosophus
nō est, naturæ rerum scrutator subti
lis, nullam medicinæ partē iure ad
se recipere debet. Quare proposito
morbo, cuius se magistrū proclama
uerat, de morbi essentia arripiatur
disputatio, quam si diuinarit ratio
ni incumbens, reliqua sunt perstrin
genda, quæ recta desiderat medendi
ratio. Hoc quis faciet expeditius me
dico in rerū natura versatissimo, qui
vt digitos, omnes omnino affectus,
singulasque corporis partes perspe
ctas habet? Atque perfecta hæc rerū
cognitio, ad quā à deo coaptatus est,
eum cogit, qui est adeptus, vt studio
sus sit circumspector, notatorque eā
rum rerū, quæ reip. perniciose sunt.
Quis enim vitiorum reprehensioni
est propinquior, quàm qui exercita
tione adiutus, ratione possit supera
re?

DER
religit
medior
tiam me
castiga
Magi
nima
cti, &
noxii
Q
tuāque
collatio
us obit
magist
corden
animi
omnes
modum
ciet p

re loitur, vt ad medici officium re-
mediorum attinet distributio, ita et
tiam medicinæ defensio, errorumque
castigatio.

Magistratus debet in eos a-
nimaduertere, qui specie re-
cti, & titulo boni viri, reip.
noxij sunt.

Quemadmodū in cōiugio ad al-
terū, libertatis, volūtatis, stu-
dijque mutua est redditio, mu-
tuaque viri est & coniugis ad rem
collatio familiarem, atque ad alteri-
us obitum perpetua communio: ita
magistratus caput reipub. post con-
cordem vnanimēque delectū, omnes
animi occupationes, omne studium,
omnes denique vires ad ipsius com-
modum applicabit, minorisque fa-
ciet proprium, quā reipublicæ
dis-

Magistra-
tus reip.
caput.

In capite
spes auxi
lii reli
quis mē
bris posi
ta.

dispendium. In corporibus humanis
si qua contristetur particula, præci
pua auxilij spes in solo capite poni
tur, in quo ratio materque consilio
rum habitat. In repu. verò in magnis
rebus, utilitatem concernentibus
communem, bene consulendi, iniu
riam vindicandi, hostes propulsandi
occasio & potestas conceditur ma
gistratui. Qua in re quies consistit
in republica non exigua. Nam quis
esse possit discordiarum finis, nisi il
li in republica extiterint, quibus
tanquam principibus omnes lites
dirimendas relinquamus? Proinde
quum viri boni, animi constantia
clari, idonei ad magistratum geren
dum, communi suffragio iudicati,
iuramento curas reipublicæ ad se re
cipiunt, hi, nisi fidem ipsi datā conta
minari velint, id quod est magnis præ
cla

DE F
clarisq
omne d
petu, m
fabunt
nei illi,
lo, arte
ficium d
non con
monstr
periu in
nus inf
que dir
tunt. Q
duntax
que ex
que nō
queat
nifesti
meo q
bilio
public

clarisque viris sumopere euitandū,
 omnē à repub. noxā toto roboris im-
 petu, maturo consilio bonisq; propul-
 sabunt legibus. Quòd autē circūfora-
 mei illi, & quicunq; medicina titu-
 lo, artem honestam, piūmq; dei bene-
 ficiū debonestāt, lege sint plectēdi,
 non constabit magnis laboribus com-
 monstratio. Habet enim iustitia im-
 periū in illos, qui publicè alteri vul-
 nus infligūt, iniuria laceſsunt, bona
 quē diripiūt, & homicidia commit-
 tunt. Quorū nonnulli & si vnicum
 duntaxāt perpetrarūt flagitiū, prope
 quē existunt insones, his tamē plerū
 quē nō parcit iudex, quod peccatū ne
 queat occultari, quodque facinus ma-
 nifestū ipsā iustitiā proritet. Atqui
 meo quidē iudicio grauior inexcusa-
 biliorque eorum culpa est, qui in re-
 publica clanculum, citra vllam fa-
 ma

Circula-
 tores me-
 dici ple-
 stendi à
 magistratū.

mæ dignitatisque labem, cum gravissimo civium discrimine oberrant.

Estque gemina, quæ hæc mihi in animum inducit ratio, siquid illi dicta peccata committunt, animorum plerumque perturbationibus commoti, quibus cum brutis in eandem naturam redeunt, irrationales sui suorumque immemores. Trahunt enim animi turbationes hominem extra rationis castrum, atque sui dissimilimos, quoscunque invaserint, efficiunt. At tamen quod reipublicæ turbatores existimati sunt, legumque transgressores bonarum, ægrè veniam obtinent. At in his medicinæ infamatoribus, nullæ tales animi insunt affectiones, quibus ad infinita mædacia, occultæ fraudes, ac reipublicæ adiguntur perniciæ. Quin solæ existunt immoderate pravaque cupiditates, mera lascivia, effrenis petulantia

Quibus illectamentis circumforanei

DE
lantia
crapu
artē r
ingēte
nomē
licer
ego di
incre
ditio
mune
uo, ac
inte
audir
region
rectē
quæ p
vsum
licet
eorum
næ cu
immo

lantia, spes vitæ cōmodioris, otium, ad medi
 crapulæ, alea, quibus se ad incognitā cinā tra
 artē rapi sinunt. Videtur enim illis hantur.
 ingētes diuitias, magnificū in repub.
 nomē, vitāque delicatā medicina pol
 liceri. At quas illi diuitias reputāt,
 ego diuitiarū loco non ducō. Nam
 incredibili argēti copiā constat eru-
 diti prius, quā vlla contingat re-
 muneratio. Necesse enim est, à par-
 uo, ad annos ætatis triginta, semper
 inter literatos versari, philosophos
 audire, naturas rerum scrutari, in
 regionibus ambulare alienis, si cui
 rectē medicatio succedet. Hæc sunt,
 quæ plerosque titillant, et medicinæ
 vsum persuadent. Qua in re cernere
 licet intemperatas concupiscentias
 eorum, qui ob dictas res ad medici-
 næ cultum se inuitant. Quid enim
 immoderatus, quā quod quis spe
 di-

Quantis
 sumtibus
 & labori-
 bus medi-
 cinę sciē-
 tia com-
 paretur.

Impostu-
ra cuius-
dam cir-
culatoris
Buscidu-
cis facta.

diuitiarum, & potiundi otij gratia,
aliquam sibi exercitationem propo-
nat, tametsi præsciuerit se nō solum
inutilem fore reipub. sed etiam pesti-
ferum? An non omnis exercitatio eo
spectat, vt respublica nostra opera
clemētius vberiusque viuatur? At quid
dicam de lasciuiis? Nonne Buscidu-
cis quidam crapula aleaque emun-
ctus, adeo vt se ab hospitio diffide-
ret eximēdum, cretam in puluerem
redactam plateatim pro arsenico pro-
scripsit, ac vendidit? Atque sub vespe-
rū reuersus domum, dalerum ei, qui
hanc mihi bonam retulit indolem,
exhibuit. Quid alij alia, hisq; commi-
niscuntur maiora, dies ad narrandū
non suffecerit. An his vti illis animi
molesta sit turbatio? cuius gratia illi
ob animi iritati impetū, a minis, vt
dicta, homicidio, etiam in conspectu

iudicis non abstinere? Hi verò
 in occulto, quo magis tyranni sunt, eo
 fama augeſcūt ſplendidiori, magiſtri
 que haud ſecus ac buſones turgeſcūt
 titulo. Atqui illis non parcitur, his
 verò indulgetur. O iniquā iuſtitia.
 Ceterū iudicem latet dolus & ini-
 quitas, harum rerum inſcium. Qui
 quòd taceātur, in cauſa ſunt ipſi me-
 dici, ad quorum officiū non ſolū
 medicinae religioſa oblatio, ſed ab o-
 mnī ſpurcitia etiā patrociniatio, ſpe-
 ctat. Quod illi præſtant, qui cum me-
 dicinae venerando cultu, examen cō-
 iungunt adulterinorum, qui quouis
 ſtudio (modò odij ſuſpicio abſit) à re
 pub. ſunt faciendi exules. Siquidem
 præterquā quòd plurimis malis
 rempu. ſunt onerare ſoliti, ita ſe præ
 textu medicorum protegunt, atque
 boni ſeſe viri circumcingūt vmbra,

Dordra
cēsis tra
gedia.

ut quamuis tyranni sint, reipu. pesti-
lentissimi, omnem facile notam suspi-
cionis superent. Quibus an quid sit
in repub. abominabilius planè dubi-
to. Quid enim Dordracensis illa fa-
milia turpissimo latrocinio diu mul-
tumque colluctans? An acerbius in
repub. flagitium nominari possit? At
tamē si eos spectes, qui latrocinio per-
eunt, illis perinde est, extrane an in-
tra muros perierint, dispendium vi-
tæ passi. Porro magistratus latroci-
nij nomen, quod in oppido, ciuitate
libera, quàm quòd in itinere publico,
aut locis vmbrosis perpetratum est,
interpretatur iniquius. Tum ipse lo-
cus & honestatis simulatio, interpre-
tationem meritò reddūt grauiorem.
Nam hospes hospitium bonæ fidei
possidens intra muros, vbi maxime
bonorum viget defensio, cui omnia
bona

DE I
bona vi
sit, cer
quàm q
præter
indices
vniuer
rant,
tura si
vitæ pr
vnguer
in mea
Qui p
dicoru
homin
uos d
tibus e
gitia
aut al
bus vir
affectu
gment

bona vitāque cōcredimus, is si latro
 sit, certē pēnam meretur atrociorē,
 quam qui in nemoribus in perniciem
 prateruentium excubant. Id quod
 indices Dordracenses in plectenda
 vniuersa familia egregiē monstra-
 runt, ita vt horum supplicia fu-
 tura sint reliquis ciuibus imago
 vitæ prudentioris. Similis ratio est
 vnguentariorum, quique horum
 in medicinæ abusu similes sunt.

Qui præ se specimen ferentes me-
 dicorum, in liberrimis ciuitatibus,
 homines aut iugulant, aut semina
 uos deferentes asperrimis crucia-
 tibus exponunt. O mores, heu fla-
 gitia. Vnguentum conficiunt,
 aut aliquod olei genus somniāt, qui
 bus vim attribuūt, omnibus corporis
 affectibus occurrendi. Quorum fi-
 gmentum ita verum est, vt illud

Vnguen-
 tariorū
 medica-
 mēta ad
 omne
 morbi
 genus
 quē con-
 ducunt.

Hippoc.
de ratio
ne vict?
in mor
bis acu
tis lib.1.

verissimum, quòd omnes vno calopo:
dio calceari possunt. Quid enim Hip
pocrates medicorum facile princeps,
de ptisana oxymeliteque sermonem
conferens, nonne ptisanam ceteris
remedijs longè præponit? Atqui si
non sat opportunus eius vsus est, ait
hoc medicamine æquè necari homi
nes, atque quouis veneno crudelissi
mo. Vnde euident res est, quantope
re rectis medicamentorum limitatio
nibus opus sit. Quandoquidem idem
morbigenus, diuersa in eodem corpo
re medicamenta postulat, quòd mor
borum varia sint tempora: temporibus
que inferuiendū quum sit, nunc
abstrahēda, nūc addēda, aliās cōmu
tāda veniūt omnia. Atqui boni hi vi
ri ita se cōparant, quasi morborū tē
pora, egrotantiū corpora, anni par
tes, aëris dispositiones, nihil inter se

pms

DE
pugne
tissim
tiam e
bi me
sanita
ros ho
tatis
strat
tra di
vsurp
discre
non e
bens.
simpl
rustic
estote
corpu
curan
conci
auct
expe

calopo:
im Hip
inceps,
monem
ceteris
tqui si
est, ait
homi:
delisse:
ntope:
nitatio
idem
corpo
d mor:
npori:
nunc
cōmū:
i hi vi
orū tē:
i par:
ter se
pus

DE REC. MED. VSV LIB. 133
pugnent & differant. Qua re incul-
tissimum ingenium produnt, & iner-
tiam quasi digito exprimunt. Atque
hi medica dignitate adūbrati, à qua
sanitatis restitutio petitur, innume-
ros homines interimunt. Hac digni-
tatis specie seducitur respubl. magi-
stratus tranquilla vigilijs, quòd ci-
tra discriminē, medicorum claritatem
usurpet, ac medicum à medico nihil
discrepare putet, titulum duntaxat,
non eruditionem in iudicium adhi-
bens. Tanta est hodie in iudicando
simplicitas, tantaque in intelligēdo
rusticitas. Horum iudices memores
estote. Nam quemadmodū reliquū
corpus capiti omnem sollicitudinem
curamque cōmittit, ita etiam vestri
conciues in vestra omniū prouidētia
auctoritateque cuiusuis libertatis
expectationem collocant. Nam ani-

Magi
stratus
pro re
pub. ex
cubare
perpe
tuo de
bet.

mo in hoc constātissimo sunt, si quid
 rempu. inuasit aduersum, vos id ili
 cō è medio esse sublataros. Quòd si se
 cūs esset, sibi que illam potestatem vè
 dicarent, noctes que dies que agerent
 excubias, ne ex improviso hostes in
 libertatem reipub. irruant. Verum
 quantopere vestrae confidant dilige
 tiæ, hoc solùm sat euident argumentū
 est, quòd quæcūque virga interdicta
 sunt, vno illa vix ausint attingere di
 gito. Inquiunt enim malum esse, quia
 à magistratu vetitum. Ecce confide
 tia. Quare iudices oculos in miserrimi
 mum gregem conijcite, atque in liber
 tatem tam illustri repub. dignam res
 tituite. Quo loco interrogandi estis
 iudices, an laruatus quispiam è legū
 maiestate tutus elabetur, propterea
 quòd fucata facies alterius perso
 nam exprimat, si violentas manus a
 li:

licui iniecerit? Quid dicitis iudices?
 an fictilis facies illum à supplicio est
 redditura liberum? Quid falsi æmu-
 latores monetæ regiæ? quæ est in il-
 los lex lata? quas sententiâs videmus
 ubi terrarû aduersus illos pronun-
 ciari? Nonne iudices inter se cõsilia
 conserunt, quàm diris supplicijs regiâ
 libertatem maiestatemque defendât?
 At qui medicinam à ratione disun-
 gunt, philosophiâ, rerumque natura-
 lium imperitissimi, cùm regibus,
 tum inimici reipub. infestissimi, diui-
 nam in omnes homines libertatē pro-
 phanant. Nā quæ apud nos supernè
 sunt salutifera remedia, ijs ipsi
 ad perniciem eorum, quibuscunque
 obtruserint, ignorantiae causa ab-
 utuntur. Nam magna est, in ex-
 hibendis medicamentis cautio.

Quare cùm regis causa iudices

In circū
forane
os medi
cos gra
uius ani
maduer
tēdum,
quam in
monetæ
adulce
ratores.

in adulteros monetarum fabros ma
nus conserūt, qui tantò diuina maie
state, quantò creatore creatura infe
rior est, tātò me herculè animaduer
siones erunt in diuinæ gratiæ stupra
tores, ardētiores. Nec prohibet quo
rundam dictērium: cuique libera es
se debere diuulgantium, quæ à deo
cuique communicata sunt. Quando
quidem gladios regum consensu cui
que gestare liberum est, stringenti
bus verò, vim inferendi causa, haud
leuis imminet castigatio. Proinde
ad magistratum, sumendum de illis
suppliciū, spectare arbitror, qui bo
ni viri titulo, & specie recti reipub.
noxij sunt.

Medicorū vnus reipub.
concordia & vnanimi con
sensu opus est.

Me

DE R
ME
le præ te
sit humi
discorde
manque
sa ducan
magne si
la cōsult
cedendū
Apollo,
Atq; si a
culum
agris, au
circa ab
ter reuo
aserna
cio signi
est quā
quorum
morabil

Meritò herculè multi, cur me
 dicinæ laus, hac nostra æta-
 le præ temporibus veterum, longè
 sit humilior, mirari desinunt, cum
 discordes ipsorum animos, sum-
 mamque inter se dissensionē pro cau-
 sa ducant. Quorū certè altercationes
 magnæ sunt nedū odiosæ, ubivbi vl-
 la cōsultatio instituitur, nemo alteri
 cedendū putat, sed vult quisque, aut
 Apollo, aut Apollinis videri filius.
 Atq; si ad eandē metā vnanimes cal-
 culum adiecerint coram, id soli cum
 ægris, aut ægrorum custodibus, non
 citra absentium contentū, impudē-
 ter reuocant, cæterorum sententias
 aspernantes, vt se solos sapere hoc pa-
 tro significant: quod insanire potius
 est quàm sapere. Quo loco seniorum
 quorundam leuitas videtur comme-
 morabilis, qui odio latente sunt in ob-

Causæ
dissensio
num at
que ob
trectatio
num in
ter medi
cos.

Auariti
am comi
tatur in
uidia &
odium.

trectationibus iuniorum frequētes,
à quibus eorū iudicio, pro salute me
ra mors expectanda est. Sed harum
obtrectationum dissensionūque scru
temur causas. Equidem auaritiā
ambitionemq; p̄cīpes causas existi
mo, illorum animos ad hanc petulan
tiam stimulantes. Siquidem auari
tia semper inuidia comitata & odio,
veluti sorores coniugatae sunt. Corro
ditur enim auaris cor, aliorum pros
peritate & fortuna secunda, leta
turque aduersa. Hæc animi impro
bitas, auiditasque immoderata nu
morū, vt alijs minūs benè sit, vtitur
inuidia & obtrectationibus, instru
mentis eorū libidini inseruiētibus.
Quandoquidē vnā animorū intem
perantiā sequuntur plures, eaq; potis
simū, quæ alteri subsidio esse pos
sūt. Ambitio vicissim male dicētiā,
male

maleuolentiāq̃ possidet, quibus gloria alios & honore spoliare nituntur, in quibus illa domicilium obtinuit. Hæc animi vitia nunquam in grauib; viris, ministerioq̃ reipub. dignis notata sunt. Atq̃ qui his locū concedit, sūt quauis muliere effæminatio res, indigniq̃ qui in repu. graues constantēq̃ nominentur. Ab his prauis moribus prius quisq̃ expurgandus, q̃ medicorū cōcors futura est congregatio, quæ cū ob alias causas, tū maxime illius gratia requiritur, qui ad medicā dignitatē medicos eligit. Nā ad aliquod officiū ministeriumq̃ electi magnificū, in eo ipso, ad quod constituti sūt, vt electori plus, q̃ ipsi sibi placeāt, est modis omnibus dāda opera. Quippe quū nō solū nihil de electo re atēā sumus meriti, verū etiā grauiusimē offendimus, magna foret inhu-

ma-

Concor
dia inter
donorū
cœlestiū
mini
stros,
deo ni
hil gra
tius.

manitatis nota, si pro immeritis be
neficijs, non ad illius voluntatem no
stra aptetur vita. Atqui bene hone
steque institutæ familiæ semper co
mes est concordia, ut pijs dūtaxat a
nimis adamata, ita feris & sylvestri
bus exosa. Quare vix æquè quoq̃
animus electoris demulcetur, atque
concordia ministrorum: quādo quis
que moribus consimilibus quā m
ximè delectetur. Hac insuper cōcor
dia permagni fit elector, neque laus
ei conciliatur exigua, quod bonis ho
nestisque moribus suā excolat fami
liam, quodque ministerio idoneos
suis rebus præfecerit. Nam ipsius di
gnitatis permagni interest, quo pa
cto se in seruitio ministri regant.
Hinc qui frugi sunt famuli, omni
bus in rebus, se suamque vitam ad do
mini sui delectationē temperant, illa
quis

DE R
quibus
quod ver
faciunt
inter se
ret, hon
totum a
ferat? Q
nes in a
duxerit
pulcris
moribu
verbo o
est &
column
cordia
cio fun
tu legu
volun
ditupe
seruun
& odi

quibus malè afficiatur, fugientes:
quod verò volupe illi præscierint, ad
faciendum paratissimi. Atque hæc
inter se homines. Anne æquius fo-
ret, hominem esse studiosum, ut se
totum ad domini dei sui placitum re-
ferat? Quanquam hominibus homi-
nes in æquitate parere non iniquum
duxerim. At quæ potest esse familia
pulcris amœnisque & legibus &
moribus extructior, quàm quæ à deo
verbo oris ipsius iam dudum fundata
est & præcepta? Quibus fulcitur
columnis magis, quàm pace & con-
cordia? An serui illius esse, & offi-
cio fungi splendidissimo, cū contem-
tu legum familiæ, et volūtatis ipsius
volumus? Quod quantumque putas
vituperium domini, te suo beneficio
seruum agnoscentis, quem discordia
& odio inter tuos æquales turpiter
dede-

Genese
os cap.
37.
Gene. 4.

Ipsa me
dicing
difficul
tas mini
strorum
concor
diam fla
gitat.

dedecoras? Profectò non iniuria hic
odium commemorauerim, quo à fra-
tribus germanis in cisternam conie-
tus est Ioseph, et quo fratris sui odio
Abelis sanguis profusus est. Quod
præcipuè diuinæ in pios bonitatis gra-
tia euenisse arbitror, quæ eorū volū-
tate semper cōperta est multò & am-
plior, & largior. Eodem planè modo
se medicorum odiū habet, quorū ani-
mo exosa est domini liberalitas, in
alios atq; alios sua dona conferentis.
Quare qui ita odere concultores, do-
mino videtur velle reluctari, alioqui
in omnes suos liberalissimo. Odij præ-
tereà fugam cōcordiæque amplexū i-
psa medicina cōmendat. Sæpè etenim
ita graues implicitique occurrūt af-
fectus, vt oculos cōplures ingeniūque
plurima desiderēt, quæ rē penitiūs
interiusq; contēplētur. Accedit quòd
quem

quomodū ex silice flammā excus^{Vergili}
 Achates (quod corporū duorum^{as Aenei}
 forti cōtritione euenit) ita collatione^{dos li}
 sentētiarū, ingeniorūq; cōcursu, res
 lōgo à luce intervallo positæ tandem
 in lucē erūpant, affulgeantq; sensibus
 singulorū. Hos fructus intercipit o:
 diu & discordia, ad hominū sanita:
 tē sepe necessarios. Quis deniq; rei
 pub. tā ardēter precāti concordia v:
 nimitatēq; negarit? Omnis enim se
 per mouēdus lapis est, ne sui ipsius
 utilitatis imperiti diutiū in ignora:
 tione versentur, atq; si propriū cōmo:
 dū capiat, videndū, ne illis per nos o:
 riatur occasio opinionē bonā deferen:
 di. Atqui haud scio, si quid homines
 potētius ad rē vllam, q̄ animorū sum:
 ma cōsensus laetet: cōtraque dissēsiō
 mentes alioqui satis corroboratas
 fundamentoque colligatas bono, fas:
 cili-

Medi
cos ali
quando
ægri ob
eorū dis
fensionē
auersan
tur.

cilimè euertit & soluit. Hinc op:
pida castraque inuictissima fundi:
tus extirpata sunt. bella per se satis
munita, cum ingenti dedecore disper
sa: tota denique respubl. collapsa.
Sed vt ad medicinam redeam, peius
ars nostra audire nunquàm potest,
quàm tunc, quùm ipsi inter se medici
discordia peruersi, vt meretricule
clamitant, seseque mutuò turpibus
dictis conspuunt. Nam discors de re
bus responsio suspicionem ignorant
tiæ conciliat. Vnde animus antea au
xiliij cupidus, ilicò auertitur, fasti
ditque consiliū dubium, quò plurimi
interciderunt, etiam principes & du
ces. Sed nec ægrotantibus solis hoc
mali aduenit, sed astatibus pariter,
& quotquot ipsi retulerint. Hæc tã
dem fama per vniuersam rempub. re
pit, vnaque cum fama, medicina
fas

DE RI
fastidium
donum d
dibus ex
parit dis
parue cr
labuntur
nonnulli
na secta
mini str
res erro
dignita
riores e
muliero
tes orac
monen
cunqu
edoctæ
sua for
gator q
mi, at
vbi de

fastidium: quam quum contemnunt,
donum dei respuunt non minutis lan-
dibus excolendum. Hæc incommoda
parit discordia, concordia autem res
parue crescunt, & illa maximæ di-
labuntur. Id quod luce est clarius, in
nonnullis huius tempestatis medici-
nae sectatoribus, qui vnius reipubl.
ministri, vnanimesque contra vulga-
res errores socij, cum ingenti laudis
dignitatisque remuneratione supe-
riores euadunt. Siquidem vriniferæ
mulierculæ, ex lotio veluti expectan-
tes oraculum, mediocri gravitate ad-
monentur obiurganturque, ad quæ-
cunque iter reflexerint. Ita tandem
edoctæ resipiscunt. At vbi alter dis-
suasor est, alter vero monitor, insti-
gatorque, in varium trahuntur ani-
mi, atque illuc anchora traiecitur,
vbi vetus, et si incommoda, consuetu-

Concor-
diæ me-
dicorum
fructus.

do alitur. Ita pestilēs est animorū in
rebus necessarijs dissensio. Quū igitur
tur medicinae fides concordia stabili-
tur medicorū, & deo honos acquiri-
tur, quid inter medicos in repub. con-
cordia praeferendum est?

Erroribus in medicina vsu
versatibus medicus nō indul-
gere, sed corrigere debet.

Quū magna curationis pars
in viribus agrotantium posu-
ta est, pro quibus hoc vel il-
lud agere licet, tum eorum & volun-
tas ad parendum, & consuetudo aut
ad recusandum, aut complectendum
quod praecipitur, ordinem admini-
strationis medicaminū immutant. Si
quidē vulgè accidit, medicamine &
morte, vtrum scilicet plus amēt, pro-
positis, vt mortē subire potiūs, quā
remet-

Quidā
mortem
medica-
mento
sū sum-
tioni pre-
optāt.

DE
remed-
tē mea-
ad ex-
à vera-
bi ferr-
nē mea-
dexter-
in tem-
xiliū
dirati-
cit off-
sū a s-
ritē co-
salubr-
sarcie-
debet,
officiū
singul-
re pri-
tionem
longē

remedia sumere malint. Quibus autem medicina magis cordi est, nonnulli ad extremam anchoram redacti, alienis à vera medicina consilijs, suppetias sibi ferri volunt. His omnibus aut plane medicamenta deneganda sunt, aut dexteriùs est agendum cum illis, ut vel in tempore, et recta via medicorum auxilium implorent. Nam recta meditationis iussu, ut medicus suum facit officium, ita suum quoque agrotus, et suum astantes faciant, sintque externa rite comparata. Etenim ut quicquid salubre medicis appellatum est, in resarcienda incolumitate exploratum esse debet, ita viciis agroti, astantiumque officium videtur, sit opportunè aut singula symptomata, morbigenae narrare principium, aut ad aegri contemplationem vocari magistrum, id quod longè est omnium tutissimum. Corpus

Recta
medendi
ratio tam
egrotan-
tis & a-
stantium,
quam me-
dici offi-
cium re-
quirit.

enim humanum subiectum medicorū, non solum dignosci a medico, sed ipsius etiam precepto morigerum esse debet, in quod medicamen salutiferum diffunditur. Quum igitur suo ipsorum magis ægroti, quàm medicorum consilio stare volunt, ex vrina, inque remotissimo morbi puncto postulantes auxilium, eorū hebetudo est a medicis exacuenda diligenter. Atque fabrorum more, ligna tantisper leuigātium, donec cum reliquis vnita, ipsorum animo satisfecerint, omnes homines sunt a medicis, eorū curæ cōmissi, sedulò excolēdi, nequid rectum medicinae interpellat vsum. Siquidem sanitas medicinae effectus & quoddam vestigiū, vt salutiferis remedijs, ita obedientia conciliatur ægrotantium. At obedientia non solum in vsurpandis medicamentis, &

ser

Sanitas
tam æ-
grotan-
tis obe-
dientia,
quàm re-
medijs
concilia-
tur.

ND.

medico:
dico, sed
erum es:
saluti:
itur suo
medicos
c vrina,
cto pos
ebetudo
igenter.
a tanti:
reliquis
cerint,
is, eorū
nequid
vsum.
effectus
utiferis
iliatur
non so:
tis, &
ser

DE REC. MED. VSV LIB. 149

seruanda dieta cōsistit, verūm etiā
si in tēpore, & recto tramite ad me-
dicos eunt, quod omniū rerū est pri-
mum. Quicquid enim teneris radici-
bus terra inhærescit, paruo momen-
to exiguoque labore euelli potest. Si-
mile est in morborū cursu. Qua in
re si nostræ sententiæ ignari acce-
serint, intolerabiles sæpe cruciatus
euitarent, ac quodāmodo perpetuū
vitam agerent beatam, ne deorum
dicam. Sed ingenij imbecillitate sibi
desunt. Igitur si in corporibus natura
sanitatis susceptiuis, in compositi mo-
res, ignorantiaque ægrotantium, aut
etiā optata satis valetudine præditi
rū, rectæ medendi methodo refragen-
tur, quoquo modo corripendi sunt,
ne cōtra morbos destinata medicamē-
ta, & ad sanitatis tutelam cōsilia in-
uenta, temeritate diutius protracta,

k 3

pla:

planeque cotemta medicina dignita-
tē obledant. Quorsum enim medica-
mentū attinet, & morbi cognitio, si
corpus rebelle sit, ac bona consilia as-
spernetur? Nōne sola imperitia pae-
dagogo indiget? Quocircā quisq; ad
se eorum, quorum tutela à magistra-
tu praeficitur, aut ubi quis medicinā
facit, disciplinam seriō recipiet.
Idē Hippocrates imperat, dum ait,
non satis esse, medicū suū fecisse offi-
ciū, nisi & egrotus suū, & suū astā-
tes faciāt. Porrò officiū medicorū la-
tē patēs, simpliciū eruditionē etiam
cōplectitur. Nullum enim eorum of-
ficiū ipsis ignotum esse potest, alio-
qui nūquā desideratum praestite-
runt. At ne minimam quidem pluri-
mi in medicina officij partem norūt.
Nullum igitur illis peccatum impu-
tari potest: sed in vitio illi sunt, qui
bus

DERE
bus prae
fmedica
recensuer
scripta ei
igitur qu
praecipui
erroribus
Quid? eor
fontem qu
vertitur
qui lign
super aq
quicquid
ab aqua
dūt, qui
non in st
nāt. Qu
fit, serō
obtrusa
mines e
fictione

bus præsens valetudo concreditur,
 si medicas leges eis ad digitum non
 recensuerint. Nam tunc iussa præ-
 scripta eis pro officio reputanda sunt.
 Igitur quid illi, qui non solum nihil
 præcipiunt, sed totis etiam viribus
 erroribus reipublicæ applaudunt?
 Quid? eorum scientia in abiectissimā
 contemque ignauiam imperitiāque
 vertitur. Nonne ridiculi futuri sunt,
 qui lignis ignique congestis, focum
 super aquam construunt? Nam foco
 quicquid esse auxilio potuit, id omne
 ab aqua deglutitur. Simile ludum lu-
 dunt, qui corporibus ad obedientiam
 non instructis, medicamenta propi-
 nāt. Quum igitur medela frustranea
 sit, serò cōtrāq. verū medicinæ vsum
 obtrusa, argumētis verisimilibus ho-
 mines & ante morbos, & in ipsis af-
 fectionibus, ad syncerum medicinæ

k 4 sunt

Medica-
 menta
 propina-
 re recu-
 satibus,
 est focū
 super a-
 quā stru-
 ere.

*sunt pelliciendi vsum. Cui si manum
adycere quis tergiueretur, talem o-
mini ignominia arbitror dignissimū.
Titulo enim dignitateque medici or-
natus, medicorū in hoc officio deest,
quòd subiectum incultum sumendo,
petendoque medicamento ineptum
finit, præter omnium artificum mo-
rē. Quotquot enim artificii præsumt,
subiectū reddūt sibi morigerū, in quo
artificiū tentāt. Ita fabri, hi ligna,
hi ferra: agricolæ equos, agros: hi-
striones simias obtēperātissimas ha-
bent irracionales. Annē plus inter
homines effecerit ratio, humana so-
cietatis vinculum, qua cætera animā
tia antecellimus? At hoc loco, vul-
gus medicorū reclamation, populū scili-
cet velle decipi. Honestæ oratio, ac
boni prudētisq; ingenij index. Quid
si quis inscius periculi imminētis,
se*

Artifex
morige-
rum pri-
us sibi fa-
cit subie-
ctum,
quàm
in eo o-
peretur.

DE RI
sse in flu
pittem dar
mi concep
ceperit, e
qui hoc fe
re functu
rò hæc vt
ita nunq
nedum sa
periculo
ne egeri,
tūserudi
secuti ela
admodū
valetudi
est, ita re
na debet
tatur, n
certi sum
bensa, n
ra, bono

se in fluium rapidissimum præci-
 pitare dare velit, tunc illi in hoc ani-
 mi conceptu animum addes, ut quò
 ceperit, eò celerrimè properet? An
 qui hoc fecerit, viri prudentis mune-
 re functus existimabitur? Enimue-
 rò hæc ut impietas est abominabilis,
 ita nunquam cadere in virum bonū,
 nedum sapientem potest. Quotidiano
 periculo in tenebris artificioso lumi-
 ne egeri, notum est: similiter diuini-
 tus eruditio tributa est, ut eam con-
 secuti elargiatur egenis. Nam quem
 admodum infirmis, non optata quidē
 valetudine præditis, medicina opus
 est, ita recti medicinae vsus discipli-
 na debetur ignaris. Etenim non eui-
 tatur, nisi vel periculo, vel qui eius
 certi sunt præmonitionibus compre-
 hensæ, noxa. Quòd si qui dedita ope-
 ra, bono consilio stare nolint, ijs an-

Vt lumi-
 ne opus
 est in te-
 nebris, i-
 ta erudi-
 tione in-
 subleuā-
 dis neces-
 sitatibus
 & egesta-
 te huma-
 na.

Medici-
na serò
ipfius o
pem im
ploran
tibus nō
auxilia
tur.

*gustiae temporibus medicina praeclu-
datur, ne dum ipsi in causa sint, aus-
diat medicina malè. Id quod mihi nō
ita pridē euēnit. Serò ad ægotantē
mulierculam accersitus cuncta cir-
cumspexi, tandemque prædixi, cir-
ca decimumquartum à nostro acces-
su diē, ipsam ex hac vita excessurā,
neque in medicamine spem vitæ esse
reliquā. Manūque à scribendo cohi-
bēti obiecit vetula, meā in scribēdo
parsimoniam immoderatē ferens, nō
sanis quidē, sed ægritudine vexatis
medicinam deberi. Cuius sentētiæ an-
nuens, si in tempore postuletur, re-
spondi: decimumque quartum diem
non superauit. Vnde edocti astan-
tes meam æquitatem laudabant,
plurisque deinceps fecere medici-
nam. Proinde haud leuiter in no-
xa sunt, & adulationis suspicio-
ne*

DE RI
ne non ca
quam ut
tes, quo
dēt. Nam
gis cum
errores d
fundere
reipublic
erroribu
bus med
rigere de
Con
medic
concil
IN cor
seper
ci inspic
medicor
putanda
ribus a

ne non carent, plius proprio lucro,
 quam vtilitati reipublicæ inhian-
 tes, quotquot populo placere stu-
 det. Nam quid turpius, quidque ma-
 gis cum ratione pugnat, quàm eos ad
 errores duces esse, qui sanguinē pro-
 fundere in ijs euellendis, pro salute
 reipublicæ iure stringuntur? Itaque
 erroribus in medicinæ vſu versanti-
 bus medicus non indulgere, sed cor-
 rigere debet.

Consultò faciūt, qui sibi
 medicū peritū ac probum
 conciliant domesticum.

*I*n corporibus humanis, sanitas
 ſæper veluti ſcopus eſt, in quē medi-
 ci inſpiciūt. At verò ſanitas cuſtodia
 medicorū indiga, non ſolū illa re-
 putanda eſt, quæ à morbis è corpo-
 ribus aut propulſa, aut vitia-
 ta

Omne
corpus
quātum
uisa
nū, me
dicorū
custodia
indiget.

aut diminuta, ipsa corpora aegritudi-
nibus discruciatā, medicorum operā
requirere significat: quinetiam ea,
de qua, qui ipsa præditi sunt, nemo
meritò queri possit. Nam et si pro-
pter partium singularum officiū in-
colume, cursumque naturalem actio-
num, quis animo tranquillo esse pos-
se videatur, tamen ut auctor est Cel-
sus, sua cuique bona suspecta esse
debent. Nam athletica corpora faci-
lè in deterius corruunt, quòd diu in
eodem statu nequeant permanere.
Accedunt nostra hæc corpora, clima-
tis ergo quò tegimur, quod dyscratō
est & intemperatum, varijs alteratio-
nibus exposita: diæta etiam vulgari
ad graua mala plerumque rapiun-
tur. Siquidem ita apud nos homi-
nes sūt, ut si bene parceque institutā
vitam assequi coneris, nunquam per-
il-

DE R
illos, ad
nim eò c
parab
re & B
human
Eratum
victus
detur p
quā a
Est que
qua pr
dimus,
tum opt
ami San
esse pos
mes vi
tatis cu
tiam fa
Princi
ratur.
scentis

illos, ad illam peruenire liceat. Etenim eò omnes lapsi sumus, vt inseparabilia amicitiae indicia in Ceres & Baccho collocemus: vt nemo se humaniter, nisi summa crapula, tractatum dixerit. Quare cùm cæli, tũ vietus rationis gratia, non minor videtur presentis valetudinis tuendæ, quàm absentis recuperandæ virtus. Estque hæc medicinæ particula, qua presentem valetudinem defendimus, hominibus multò tum aptior tum optatior, quàm qua acquirimus amissam. Quæ enim maiores deliciae esse possunt, quàm vt diu ac incolu- mes viuamus? Atque vt incolumi- tatis custodia tolerabilior est, ita es- tiam faciliior, vt rectè poëta cecinit: Principijs obsta, serò medicina pas- ratur. Quoniam fruticis arborea- scantis radices, quàm è terra iam
nunc

Ouid.

nunc eminentis, tenaciores robustioresque labore constant asperiori, si quis euellendas in animum induxerit. Quum autem & subito & sepe alteramur, consentaneum arbitror, ad manum esse medicum naturam commodatorem. Alioqui natura, quemadmodum equi non coerciti freno deuiant, grauibz onerata sarcinulis, à sua meta illico longissime aberrat. At quæ ad nondum alteratos portio medicinae attinet, ut etiam illa, qua absens restituitur, nunquam feliciter succedit, nisi singulis corporis partibus, quæ scilicet temperatura donatæ sint, exploratis. Etenim nullum alimentorum genus cuiquam salutare duci potest, si sumentium partium natura, cum alimentorum facultatibus temperamentisque non præceperit com-

paras

paratio, maximè maiorū viscerum,
 & totius habitudinis. Quorum in-
 dagatio non solum cuiusmodi esse
 oportuit alimenta, verum etiam
 qua mensura promenda sint, ac-
 curate indicat. Solus autem ven-
 tricus nobis est sumendi cibi mo-
 nitor, etiam si reliquarum parti-
 um suctu instigatus sit. At frigidi-
 or natura aut alteratione effectus,
 cibo gaudet pleniori, quàm sæpenum-
 quo ceteris partibus opportunum
 sit: quemadmodum etiam prauis
 humoribus imbutus appetit alie-
 na. Quocirca haud segniter est
 notandus appetitus, an quæ ap-
 petantur, partium naturæ congru-
 ant reliquarum copia & qualis-
 tate. Siquidem ventriculo quo-
 quo modo frigidiori, si hepar ca-
 lidum fuerit, præter conuenientem
 natus

*naturæ modum, haud parua in
 corporibus nascitur cruditas, sors
 affectionum multarum. Inprimis
 frigus multitudinis ciborum a-
 uidum, semicoctum, hinc pitui-
 teum chylum hepatis transmittit,
 atque inter vias, in intesti-
 nis scilicet, venisque mesaraicis
 aliud atque aliud mali genus in-
 spargitur. In illis quidem ventris
 distentio, murmur, flatus dolor
 colicus: in his verò obstructions
 grandes, etiam cum flatibus iun-
 ctæ. Hepatis deinde caliditas,
 huiusmodi chylum excipiens, mul-
 tam bilem gignit, pituitamque vi-
 scosam efficit, in quibus mate-
 ria est, calculo gignendo promi-
 tissima, instrumentis, hepatis ca-
 lore, idoneis appositis. Hæc cum
 à solis medicis, ipsæque in re medica-
 lu-*

luculenter versatis, ac coram plerun-
 que obuersatibus, appositè obserua-
 re dignosci que possunt, haud miran-
 dum est, si ex victus ratione, iuxta
 appetentem stomachum composita,
 quibusque acquisitis cuiusque appe-
 titui adulantibus plus diuites ledan-
 tur, sibi vbiq; obsequi valentes, quàm
 eorum tenuis fortuna semper ad as-
 picienda eademque alimenta remeat.
 Atque si quid plus solito interdum
 sumatur, id postridiè laboribus ab-
 sumptumque corrigitur. Itaque cui
 semper optata secundaque valetu-
 di futura est, is medicum grauem &
 constantem sibi cohabitatore com-
 paret, modò in id opum consentiat
 splendor. At si non consentiat, is
 officij & familiaritate deuincia-
 tur medicus, quocum de sanita-
 tutela, sepe & tutò conferatur.

l Nam

Facilius
seruatnr
valetu
do, quā
læsa re
farcitur.

Nam & plus proficimus, & leuiori pretio in sanitatis custodia medicinalia paratur. Quandoquidē morbi doloribus pleni, cū in longiusculum protrahuntur, tū & diu cruciant, & eximuntur carē. Sed dum morbis implicamur, multō in curatione domestici extraneis præponderant.

Etenim & quicquid morbum antecesserit, & laborantis temperamentum domestica conuersatione pariter domesticus comperta habet, in quibus inest magna curandi particula. Hæc priusquā coniecerit extraneus (si tamen & ita coniecerit) magna morbi pars abierit, & vnā cum illa agendi occasio verlox Hippocrati dicta, vt omittam quanto discrimine inter se medici distent. In quō hoc commodi est ex domesticis, quōd experientia sæpè

DE REC. MED. VSV LIB. 135
leuiori oculis conspecta, ingenij eruditio
medici quisque testis est. Igitur permultum
orbi doctus fuerit domesticus.

N 18.

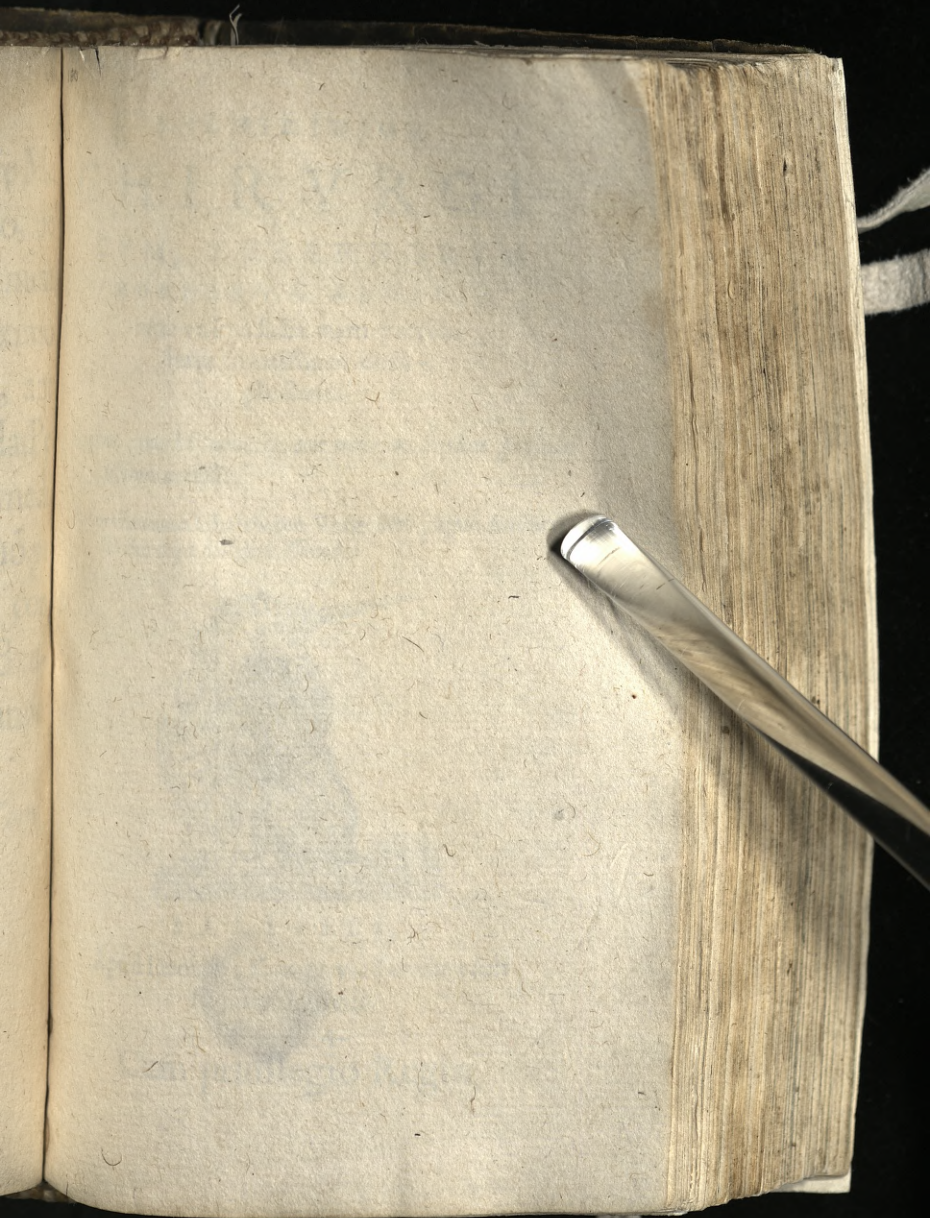
CAutum est Regiæ Ma-
iestatis priuilegio, ne
quis præter Harmannum
Schinckelium, proximo
decennio imprimat, aut
alibi impressum vendat Pe-
tri Memmij de recto medi-
cinæ vsu librū. Qui nō pa-
ruerit, multā in literis con-
tentā incurreret. Datū Bru-
xellæ, 27. Septēbris. anno
1563. Subsign.

De la Torre.

ie Ma
lo, ne
num
ximo
, aut
datPe
medi
nō pa
s con
Bru-
anno
Torre.

160^e

C I

CV

M

Quibus,
tjfin

Ambore An
fes ch

Apud

C